

Module 2

Επικοινωνία

Εισαγωγή

Το αντικείμενο αυτής της διάλεξης είναι η επικοινωνία. Εκτός από τις βασικές πληροφορίες σχετικά με την επικοινωνία και τους κανόνες της, θα δοθεί έμφαση στη διαχείριση των δύσκολων συζητήσεων στο πλαίσιο της επικοινωνίας. Πως μπορούν οι καθηγητές να ξεκινήσουν μια συνομιλία με δύσκολους μαθητές ή μαθητές που απουσιάζουν συχνά αδικαιολόγητα; Πως μπορούν να προετοιμαστούν για μια συζήτηση με τους γονείς αυτών των μαθητών; Άλλο ένα ζήτημα θα αποτελέσει η διαδικασία μιας συνάντησης – επικοινωνίας από το χαιρετισμό μέχρι το τέλος της και η επακόλουθη τεκμηρίωση και ο απολογισμός της. Πως μπορείς να καθορίσεις τη διαδικασία και να καταλήξεις σε ρεαλιστικούς σκοπούς; Πως μπορείς να τεκμηριώσεις και να εκτιμήσεις την έκβαση μιας συζήτησης με έναν αποδοτικό τρόπο; Επιπλέον, θα εξετάσουμε κάποια ζητήματα σχετικά με τους κανόνες ανατροφοδότησης, τη μηνυματική ή μη – λεκτική επικοινωνία. Επίσης, θα παρουσιαστούν και κάποιες όψεις επικοινωνίας με τους συναδέλφους καθώς και μέσα στο πλαίσιο της τάξης.

Κεφάλαιο 1

Πρόληψη: Τρόποι αποφυγής της αδικαιολόγητης απουσίας και της διαρροής

Παράγραφος 1: Διδακτικές ενότητες για το «σκασιαρχείο» και τη σχολική άρνηση

Είναι σημαντικό να μιλήσουμε για το «σκασιαρχείο» στην τάξη γιατί ο καθηγητής μπορεί να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές για το πρόβλημα, μπορεί να υποδείξει εναλλακτικούς τρόπους δράσης και να βοηθήσει στην επικοινωνία των υπολοίπων μαθητών με τους «σκασιάρχες» μαθητές. Επιπρόσθετα, ο καθηγητής αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό σύνδεσμο, ο οποίος ενδιαφέρεται για τους μαθητές και τα προβλήματά τους και επίσης μπορεί να εξηγήσει τους ειδικούς σχολικούς κανόνες που ισχύουν για την αδικαιολόγητη απουσία. Οι παρακάτω σύνδεσμοι περιέχουν φύλλα εργασίας που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διδασκαλία ενοτήτων σχετικά με το «σκασιαρχείο»:

2.1.1 truants.pdf

2.1.1 madness.pdf

2.1.1 innoschool:

Φύλλο εργασίας

Μπορούμε θα κάνουμε κάτι! Innoschool

Πρέπει να πηγαίνεις στο σχολείο κάθε μέρα εκτός από τα σαββατοκύριακα. Περνάς πολύ ώρα εκεί. Θα ήταν ωραίο αν το σχολείο ήταν ένα άνετο και ενδιαφέρον μέρος. Συνήθως όμως δεν είναι. Υπάρχουν προβλήματα και μερικές φορές είναι πολύ βαρετά. Αυτή η κατάσταση όμως πρέπει να αλλάξει. Μαζί με τους καθηγητές προσπάθησε να αλλάξεις την κατάσταση. Για αυτό το λόγο παρουσιάζουμε δέκα σκέψεις για ένα καλύτερο σχολείο!

1. Όλοι μπορούν να κάνουν κάτι καλό. Τι είναι αυτό που κάνεις εσύ καλύτερα; Το χρησιμοποιείς ήδη στο σχολείο;
2. Ο Kadir δεν αισθάνεται ότι πηγαίνει στο σχολείο άλλο πια. Ήταν απών δύο φορές την προηγούμενη εβδομάδα. Τι θα συμβεί αν συνεχίσει να αρνείται το σχολείο; Μπορούμε να βοηθήσουμε τον Kadir και με ποιο τρόπο;
3. Πως είναι μια πραγματικά σπουδαία μέρα στο σχολείο; Τι θα έκανες και τι θα μάθαινες στην τάξη κατά τη διάρκεια αυτής της μέρας;
4. Η Ναταλία πηγαίνει κάθε μέρα στο σχολείο και δεν απουσιάζει ποτέ. Αλλά κατά τη διάρκεια των μαθημάτων ονειρεύεται πολύ και δεν μαθαίνει τίποτα. Πιο είναι εδώ το θέμα; Τι θα βοηθούσε την Ναταλία και πως;
5. Το σχολείο είναι αρκετά βαρετό μερικές φορές. Προσπάθησε να βρεις τρεις προτάσεις για το πως το σχολείο θα γίνει ενδιαφέρον. Τι θα πρέπει να κάνουν οι καθηγητές και οι μαθητές προς αυτή την κατεύθυνση;
6. Σκέψου τι μαθαίνεις στο σχολείο και τι θα χρειαστείς αργότερα στη ζωή σου. Προσπάθησε να βρεις τρία πράγματα.
7. Ο Tobias προτείνει να καλέσει κάποιον που δεν είναι από το σχολείο. Εσύ για ποιον θα ενδιαφερόσουν; Ποιον θα ήθελες να καλέσουμε; Τι θα συζητούσες με αυτό το άτομο;
8. Κάποια σχολεία καλούν τεχνίτες. Μιλούν για τις δουλειές τους και φτιάχνουν κάτι μαζί με τους μαθητές. Θα συμφωνούσες με κάτι

τέτοιο; Ποιον τεχνίτη θα μπορούσατε να καλέσετε στο σχολείο σου; Τι θα μπορούσατε να κάνετε μαζί του;

9. Η φιλαρμονική ορχήστρα του Βερολίνου είναι μια ορχήστρα παγκοσμίου φήμης. Υλοποιεί ένα πρόγραμμα χορού με μια τάξη λυκείου κάθε χρονιά, το οποίο ολοκληρώνετε με μια εκδήλωση. Τι είδους πρόγραμμα θα ήθελες να υλοποιήσει η τάξη σου και με ποιον; Ποιος θα μπορούσε να κάνει κάτι για αυτό;

10. Ο διαγωνισμός INNOschool απευθύνεται σε σχολεία που θέλουν να υλοποιήσουν κάτι με ανθρώπους εκτός σχολείου. Πως βρίσκεις αυτή την ιδέα; Θα ήθελες να πάρεις μέρος; Θα μπορούσες να βρεις κάποιες ιδέες για την τάξη σου;

Μπορείς να κάνεις κάτι. Κάνε κάτι έξω από αυτό!

Παράγραφος 2: Προώθηση θετικού κλίματος και μάθησης στην τάξη

Ως καθηγητής γνωρίζεις σίγουρα πώς να δημιουργήσεις μια καλή ατμόσφαιρα στην τάξη. Από τη μια πλευρά μέσα από τη συμπεριφορά σου απέναντι στους μαθητές: πρέπει να είσαι φιλικός, ανοιχτός και να τους ενθαρρύνεις. Από την άλλη πλευρά χρειάζεται να δημιουργήσεις μαθήματα προσανατολισμένα στις ιδιαιτερότητες των μαθητών. Οι παραπάνω ενέργειες είναι εξαιρετικά σημαντικές για τους μαθητές υπό διαρροή ώστε να μην οδηγηθούν σε οριστική έξοδο από το σχολείο. Πολύ συχνά αυτοί οι μαθητές έχουν πολλά προβλήματα. Για παράδειγμα, μπορεί να αναλαμβάνουν επιπρόσθετες ευθύνες εξαιτίας οικογενειακών προβλημάτων ή προβλημάτων που σχετίζονται με τα μικρότερα αδέρφια τους. Όταν επιτυγχάνετε να δείτε αυτούς τους μαθητές στα μάτια, δείχνοντας την εκτίμησή σας, δίνοντάς τους ευθύνες και επιτρέποντάς τους να συμμετέχουν σε θέματα σχετικά με τη μάθηση (όπου είναι εφικτό), είναι σα να τους λέτε ότι «τους πιστεύετε», «τους εκτιμάτε» και ότι «τους παίρνετε στα σοβαρά». Ο Walker (1995) έχει υποδείξει έναν αριθμό προτύπων συμπεριφοράς, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την επιβεβαίωση των μαθητών:

Κινητήρια πρότυπα συμπεριφοράς

- βάζοντας καλούς βαθμούς,
- με λεκτική και προφορική ενθάρρυνση, π.χ. δημόσια αναγνώριση σε περίπτωση θετικής αλλαγής της συμπεριφοράς, των γραπτών ή των διαγωνισμάτων,
- με έκφραση προσωπικής κριτικής κατ' ιδίαν αντί μπροστά στην ομάδα (αν η σύγκρουση από μόνη της δεν απαιτεί ομαδική συζήτηση),
- αποδεχόμενοι, επιβραβεύοντας και ενθαρρύνοντας τις προσωπικότητες των εφήβων,
- δείχνοντας εμπιστοσύνη, π.χ. μέσω της ανάθεσης πρωτοβουλιών ή της αποδοχής ελευθεριών,
- δείχνοντας φυσική προσοχή: με ματιές επικοινωνίας, χαμογελώντας, χτυπώντας σιγά τα χέρια,
- με επαφές εκτός σχολείου,
- δίνοντας χρόνο για να ακούσουμε,
- δείχνοντας στοργή,
- προωθώντας την αίσθηση της επίτευξης,
- υπενθυμίζοντας ότι μπορεί να αποτύχουν σε κάτι,
- με το να είμαστε ανοιχτοί στα ενδιαφέροντα και στις ανάγκες των εφήβων: δίνοντας ευκαιρίες για να εκφράσουν τις επιθυμίες τους, μιλώντας με τους συμμαθητές, με το να συνεχίσουμε την κουβέντα ακόμα και αν το κουδούνι έχει χτυπήσει, δίνοντας έμφαση στις θετικές πλευρές της συζήτησης, παίρνοντας στα σοβαρά τα προβλήματά τους, επιβραβεύοντας τις ιδέες τους, υιοθετώντας ιδέες που τις αναφέρετε, περιλαμβάνοντας αποτελέσματα των εργασιών τους στη διαδικασία της διδασκαλίας, δίνοντας ευκαιρίες στους εφήβους να εκφράσουν τα χαρακτηριστικά τους, αφήνοντάς τους να αναλάβουν κάποια μορφή δράσης, αναθέτοντας το συντονισμό της συζήτησης σε έναν μαθητή, με το να ανταποκρίνεστε σε θέματα που είναι υψηλού ενδιαφέροντος για αυτούς, ακόμα και να μη συνδέονται με το σχολείο,
- δείχνοντας τις δικές σας αδυναμίες
- κάνοντας αστεία μεταξύ σας.

Άλλη μια σημαντική προσέγγιση σε αυτό το πλαίσιο είναι η πελατειο – κεντρική προσέγγιση του Rogers (1993). Τα βασικά της στοιχεία είναι η εμπάθεια (empathy) και η εκτίμηση (βλέπε επίσης κεφάλαιο 3.2, ενεργητική ακρόαση). Από τη στιγμή που οι υπό διαρροή μαθητές έχουν συχνά έλλειμμα σε ικανότητες όπως η επικοινωνία και η διαχείριση των συγκρούσεων (βλέπε επίσης κεφάλαιο 4.2, διαχείριση σύγκρουσης), είναι ιδιαίτερα σημαντικό να ενσωματώσετε κοινωνικά τους μαθητές. Στον Klippert (1998) μπορείτε να βρείτε προτάσεις για να δημιουργήσετε και να προωθήσετε δυναμικές ομάδες. Στο βιβλίο του συνέλεξε μεθόδους για την επικοινωνιακή εκπαίδευση στην τάξη.

Ο Walker (1995) δημοσίευσε ένα βιβλίο με τίτλο «η μη – βίαη αντιμετώπιση των συγκρούσεων στο δευτεροβάθμιο σχολείο» Σε αυτό μπορούμε να βρούμε ασκήσεις και παιχνίδια σχετικά με:

- τη διαδικασία γνωριμίας με τους άλλους και δημιουργίας της αίσθησης του μέλους
 - την ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης
 - την επικοινωνία
 - τη συνεργασία
 - την αλληλεπίδραση μεταξύ των φύλων

Ως καθηγητής πρέπει πάντα να ενεργείς ως πρότυπο (02 Thimm) και να δείχνεις στους μαθητές με το δικό σου παράδειγμα την επιθυμητή συμπεριφορά. Το γεγονός ότι οι υπό διαρροή μαθητές πηγαίνουν σε μέρη όπου μπορεί να έχουν οπαδούς εκτός σχολείου, μπορεί να λειτουργήσει ως επιβράβευση της σχολικής άρνησης. Για αυτό το λόγο είναι πολύ σημαντικό τα μαθήματά σας να είναι προσανατολισμένα στα ενδιαφέροντα και στην καθημερινή εμπειρία των μαθητών. Οι υπό διαρροή μαθητές μπορούν να βαρεθούν εύκολα και να χάσουν το κίνητρο σε μια δασκαλοκεντρική διδασκαλία. Είναι χρήσιμο για τη διδασκαλία με κίνητρο και ενδιαφέρον, όταν τα μαθήματα δημιουργούνται με διάφορες μεθόδους, οι οποίες είναι ελκυστικές και κατάλληλες για παιδιά (βλέπε επίσης το module 3).

Ιδιαίτερα σημαντικό στην προσπάθειά σας να είστε καλός καθηγητής αποτελεί η αναμενόμενη από τους μαθητές συμπεριφορά σας. Δείτε τον εαυτό σας και κάντε του τις ακόλουθες ερωτήσεις: «Πόσο ικανοποιημένος είμαι από

το διδακτικό μου ρόλο;» «Τι θα ήθελα να αλλάξω;», «Τι πηγαίνει καλά και τι όχι;» Πρέπει να είσαι σίγουρος για τις πηγές που χρειάζεσαι για ενέργεια, υποστήριξη και ενθάρρυνση (βλέπε επίσης κεφάλαιο 5.1).

Παράγραφος 3 Προώθηση θετικής ατμόσφαιρας στο σχολείο

Η παράγραφος αυτή περιγράφει κριτήρια με τα οποία μετράμε τη σχολική άρνηση και τις διαταραχές συμπεριφοράς. Θα γνωρίζετε σίγουρα κάποια από αυτά από την καθημερινότητά σας στο σχολείο. Τα κριτήρια αυτά είναι σημαντικά για τους υπό διαρροή μαθητές, όπως θα διαπιστώσετε από τις αιτίες που θα αναφερθούν παρακάτω.

Σημαντική αποτελεί η ύπαρξη μιας σχολικής κουλτούρας, ώστε να είμαστε σίγουροι ότι όλοι στο σχολείο γνωρίζουν τις σχολικές αξίες, κανόνες και συμπεριφορές (βλέπε επίσης κεφάλαιο 2.1). Σε αυτή τη διαδικασία θα πρέπει να παίρνουν μέρος όλοι ακόμα και οι μαθητές. Ένας τρόπος για να το επιτύχουμε αυτό είναι η δημιουργία μιας ομάδας εργασίας με τη συμμετοχή των μαθητών η οποία θα έχει ως στόχο τη δημιουργία της σχολικής κουλτούρας. Οι πρώτες ιδέες της ομάδας μπορούν να εξεταστούν από μια επιτροπή ως προς την πρακτικότητά τους. Μέσα από τη διαπραγμάτευση μπορείς να διακρίνει καλύτερα ποια είναι η σχολική κουλτούρα που θα βοηθήσει σε μια θετική ατμόσφαιρα στο σχολείο. Ένας σημαντικός παράγοντας για τη σχολική κουλτούρα αποτελεί η εσωτερική και εξωτερική εξωστρέφεια του σχολείου. Το τι σημαίνει αυτό μπορεί σκιαγραφηθεί από τις απαντήσεις στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Πόσες ανταλλαγές απόψεων υπάρχουν μεταξύ των συναδέλφων και μεταξύ του προσωπικού και του διευθυντή;
- Διαπιστώνουν οι καθηγητές παρόμοιες παρακολουθήσεις των μαθητών στις τάξεις;
- Σε τέτοιες περιστάσεις αφήνετε την πόρτα της τάξης ή του γραφείου των καθηγητών ανοιχτή;
- Πόσους και τι είδους συνεργάτες έχετε (για παράδειγμα στο δήμο ή στις επιχειρήσεις);
- Πως είναι η συνεργασία και οι συναλλαγές με τους γονείς;

- Έχετε οργανώσει εκπαιδευτικές συναντήσεις με τους γονείς και αντικείμενο τη σχολική άρνηση; Αν ναι, υπήρξε ανταπόκριση από τους γονείς; Τι κάνετε για να πετύχετε μεγαλύτερη συμμετοχή;
- Έχουν οι γονείς ή οι παππούδες δικές τους ιδέες ή τη δυνατότητα να κατανοήσουν ιδέες για παράδειγμα μέσα από τη ενεργητική ή παθητική τους συμμετοχή σε ομάδες εργασίας;

Μια άλλη οπτική αποτελεί ο σχεδιασμός του σχολείου ως «χώρος διαμονής» (place to live). Υποστηρίξτε το συναισθηματικό δέσιμο των μαθητών με το σχολείο, για παράδειγμα με τον εορτασμό γενεθλίων ή την παρουσίαση ταλέντων στην τάξη. Επιπρόσθετα, θα αυξήσετε την πιθανότητα να αρέσει στους μαθητές το γεγονός ότι βρίσκονται εκεί.

Ο Lohmann (03 Lohmann) (όπως έγραψε ο Timm 1998, σελ. 87ff) παρουσίασε περισσότερες ιδέες δίνοντας έμφαση στην οργάνωση της καθημερινής ζωής στο σχολείο.

Η σχολική κουλτούρα επηρεάζεται επίσης από τη δυνατότητα της ατομικής προώθησης των μαθητών και των καθηγητών. Από τη στιγμή που οι μαθητές υπό διαρροή έχουν γενικά αδυναμίες σε διάφορα επίπεδα, οι αδυναμίες τους πρέπει να προσδιοριστούν και να αντιμετωπιστούν όπως και τα δυνατά τους σημεία. Σε αυτό το σημείο χρήσιμες θα μπορούσαν να είναι οι μέθοδοι και τα εργαλεία που έχουν περιγραφεί στο module 4. Είναι εξαιρετικά σημαντικό να δημιουργήσουμε αρκετές περιστάσεις όπου οι αδύνατοι μαθητές να νιώθουν επιτυχημένοι. Να τους προσφέρουμε τη δυνατότητα να δείξουν και να βιώσουν το ταλέντο τους στα αθλήματα, τη μουσική ή τις θεατρικές ομάδες. Τόσο οι καθηγητές όσο και μαθητές πρέπει να συνεισφέρουν μεθόδους εκπαίδευσης για τη βελτίωση των ομάδων τους και των επικοινωνιακών ικανοτήτων. Η εκπαίδευση μπορεί να βοηθήσει στην μάθηση και στην εμπάθυνση της εργασίας, καθώς και στις τεχνικές των εξετάσεων και των παρακολουθήσεων. Επίσης, επιτυχημένη για τους καθηγητές και τους μαθητές θα μπορούσε να είναι η εσωτερική ή /και η εξωτερική συμβουλευτική (βλέπε επίσης κεφάλαιο 5.1).

Παράγραφος 4: Τεκμηρίωση της αδικαιολόγητης απουσίας και οι ανταλλαγές με τους συναδέλφους

Ένα τεκμηριωμένο σύστημα για τη καταγραφή των απουσιών (δικαιολογημένων ή αδικαιολόγητων) είναι ζωτικής σημασίας για να βεβαιώσουμε ότι η απουσία θα εντοπιστεί αμέσως. Είναι χρήσιμο να καταγράφουμε και την αργοπορία στο μάθημα και να ερευνούμε αν ο μαθητής είναι απών ή αργοπορημένος σε συγκεκριμένα μαθήματα ή συγκεκριμένες ημέρες της εβδομάδας. Αν ένας μαθητής ήταν απών θα πρέπει να ελέγχουμε τις παρουσίες του συχνά και να βεβαιωθούμε ότι κάνουν το ίδιο και οι άλλοι συνάδελφοι. Ο Plasse (2004) πρότεινε μια φόρμα τεκμηρίωσης των απουσιών:

Αρχειοθέτηση απουσιών

Όνοματεπώνυμο μαθητή:

Εβδομάδα της χρονιάς:

Σχολική Περίοδος	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Απουσίες Εβδομάδας
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
Έχει καταχωρηθεί η απουσία; Ποιος την καταχώρησε;						
Παραλήφθηκε δικαιολογητικό;						
Ποια μέτρα πάρθηκαν;						
Ποια αποτελέσματα υπήρξαν;						

Επίσης θα πρέπει να είμαστε σίγουροι ότι οι μαθητές και οι γονείς γνωρίζουν πως και πότε μπορούν να δικαιολογήσουν τις απουσίες (βλέπε επίσης κεφάλαιο 2.1). Παρόλα αυτά, η δικαιολογημένη απουσία μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα (είτε κατασκευάστηκε από τον μαθητή είτε αν ήρθε δικαιολογητικό από τους γονείς, θα πρέπει να γίνετε έλεγχος).

Αν ανακαλύψετε ότι ο μαθητής ήταν αδικαιολογήτως απών, θα πρέπει να το συζητήσετε με τους συναδέλφους σας. Αν δε διδάσκετε στην την τάξη

του μιλήστε μαζί του και πείστε του για την απουσία. Προσπαθήστε να βρείτε ένα άτομο που να έχει καλή σχέση μαζί του και να μπορούν να συζητήσουν. Οι ανταλλαγές απόψεων με τους συναδέλφους μπορούν να σας υποστηρίξουν και να σας βοηθήσουν να βρείτε συνεργάτες με κατανόηση (βλέπε επίσης κεφάλαιο 5.1 και module 5).

Οι Fertsch-Rover-Berger (2006, σελ. 267) έχουν τις ακόλουθες ιδέες για το πώς πρέπει να γίνουν οι επικοινωνιακές ανταλλαγές:

- Ανάπτυξη των δομών της ομάδας (για παράδειγμα η δημιουργία ομάδων ηλικιών)
- Συνεργασία με καθηγητές ειδικούς στη συμβουλευτική των ναρκωτικών
- Συνεργασία με γηγενής ομιλητές
- Συνεργασία με τη σχολική κοινωνική υπηρεσία (αν υπάρχει) και
- Συνεργασία με ειδικούς καθηγητές του σχολείου για μικρές ή μεγάλες τάξεις (αν υπάρχουν)

Κεφάλαιο 2

Πρώιμη Παρέμβαση: Αντίδραση στα πρώτα σημάδια των συχνών απουσιών

Παράγραφος 1: «Σκασιαρχείο»: Ένα ταμπού; Ο ρόλος και η λειτουργία του διευθυντή

Όλοι οι μαθητές του σχολείου θα πρέπει να γνωρίζουν τι γίνεται αν αθετήσουν τη σχολική υποχρέωση της παρακολούθησης. Έτσι, οι μαθητές μαθαίνουν να συνειδητοποιούν ότι η συμπεριφορά τους έχει επιπτώσεις τις οποίες πρέπει να λάβουν υπόψη.

Ο διευθυντής του σχολείου θα πρέπει να αναδεικνύει το θέμα της σχολικής άρνησης ώστε να τονίζονται οι συνέπειες των συνεχόμενων απουσιών σε κάθε περίπτωση. Αυτό σημαίνει ότι ευνοεί την επικοινωνία μεταξύ των διδασκόντων και τις συζητήσεις σχετικά με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν από τη συμπεριφορά των μαθητών στην τάξη. Επιπρόσθετα, θα πρέπει οι καθηγητές, οι μαθητές και οι γονείς τους να γνωρίζουν τη διαδικασία σε περίπτωση αδικαιολόγητης απουσίας. Για αυτό το λόγο είναι απαραίτητο να υπάρχει ένα εγχειρίδιο με ακριβείς οδηγίες. Ο Temme (2002) σύμφωνα με τον Plasse (2004, σελ. 78) υποστηρίζει την ανάγκη ανάπτυξης ενός χειρόγραφου βιβλίου: «Το σχολικό βιβλίο του σκασιαρχείου θα πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα κομμάτια της διαδικασίας. Θα πρέπει να τα γνωρίζουν βήμα προς βήμα οι διδάσκοντες, οι οποίοι θα καταγράφουν στο βιβλίο όλες τους τις εμπειρίες σχετικά με το θέμα». Στην προσπάθεια ελέγχου της σχολικής άρνησης θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ένα καθημερινό πλάνο των καθηγητών ώστε να συζητείτε η τρέχουσα κατάσταση, να γίνονται οι εκτιμήσεις και να προβλέπονται οι κανόνες. Ο Plasse (2004) πρότεινε κάποιες μεθόδους για την πραγματοποίηση των παραπάνω (05 Plasse).

Ένα σύστημα εκτίμησης της κατάστασης που θα ενημερώνεται από όλους τους καθηγητές θα βοηθούσε να συλλεχτούν και να εκτιμηθούν δεδομένα που θα χρησιμοποιηθούν για συγκεκριμένες ενέργειες από τους ενδιαφερόμενους καθηγητές.

Η λειτουργική επικοινωνία μεταξύ των γονιών και του σχολείου είναι ένας κρίσιμος παράγοντας προστασίας απέναντι στην πρόωρη σχολική

διαρροή. Όταν οι σκασιάρχες παρακολουθούν τα μαθήματα διαταράσσουν το κλίμα της τάξης και οι καθηγητές θα είχαν λιγότερα προβλήματα αν αυτοί οι έφηβοι δεν ήταν παρόντες. Για αυτό το λόγο οι διευθυντές θα πρέπει να αποδίδουν τα εύσημα στην εργασία των καθηγητών που προσπαθούν να κρατήσουν τους υπό διαρροή μαθητές στο σχολείο. Επίσης είναι σημαντικό να διατεθούν περισσότερες ώρες και οικονομικοί πόροι καθώς και πληροφορίες για περαιτέρω εκπαίδευση των καθηγητών πάνω στο αντικείμενο.

Παράγραφος 2: Ειδικό σχολικό κανόνες και κατευθυντήριες γραμμές

Σύμφωνα με τον Plasse (2004, σελ. 97), οι ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές θα ήταν χρήσιμες για ένα σχολείο:

1. Οι πρώτες αδικαιολόγητες απουσίες: Ψάξτε το κατάλληλο άτομο για να μιλήσει στον μαθητή μέσα από συζητήσεις με τους καθηγητές. Αν ο μαθητής επανέλθει στην τάξη ενδυναμώνετε συχνά την παρουσία και την καλή του συμπεριφορά.

2. Ο μαθητής απουσιάζει ξανά:

Προσκαλέστε τους γονείς σε μια συζήτηση μέσα από μια επιστολή (βλέπε επίσης κεφάλαιο 3.4). Ο μαθητής θα πρέπει να ενημερώνεται προοδευτικά. Θα πρέπει να αποφασίσετε αν ο μαθητής θα πρέπει να είναι ή όχι παρόν σε αυτή τη συζήτηση. Οτιδήποτε και αν αποφασιστεί θα πρέπει να δώσετε στο μαθητή πληροφορίες για τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να βοηθηθεί.

3. Η συζήτηση με τους γονείς / μαθητές:

Βρείτε κοινούς τρόπους να τους πλησιάσετε ώστε οι μαθητές να γυρίσουν στο σχολείο (βλέπε επίσης κεφάλαιο 4).

4. Δεύτερη επιστολή στους γονείς:

Στείλτε ακόμα μια πρόσκληση αν ο μαθητής εξακολουθεί να απουσιάζει αδικαιολόγητα ή οι γονείς δεν εμφανίστηκαν στην προτεινόμενη συνάντηση. Συστήνετε επίσης η επικοινωνία με το γραφείο κοινωνικής πρόνοιας μετά από συμφωνία με τους γονείς.

5. Τρίτη επιστολή στους γονείς:

Αν ο μαθητής δεν επανέλθει θα πρέπει το σχολείο μέσα σε ένα καθορισμένο, από τον διευθυντή, διάστημα να αποφασίσει αν θα έρθει σε επαφή με το γραφείο πρόνοιας ανηλίκων. Στην τρίτη επιστολή οι γονείς πληροφορούνται για αυτή την απόφαση.

Παράγραφος 3: Ανάλυση περίπτωσης και επιλογή μεθόδου / μεθόδων

Στην περίπτωση αδικαιολόγητων απουσιών η άμεση αντίδραση είναι απαραίτητη για την πρόληψη της πρώιμης σχολικής διαρροής. Ο Plasse (2004) πιστεύει ότι το τηλεφώνημα στους γονείς είναι απαραίτητο από την πρώτη ημέρα των αδικαιολόγητων απουσιών ή μετά από τρία μαθήματα χωρίς παρουσία. Πριν όμως θα πρέπει να έχει ξεκαθαριστεί ποιο είναι το κατάλληλο άτομο για να αναλάβει την επικοινωνία με τον μαθητή και τους γονείς. Ο Timm (2008, σελ. 2) αναφέρει τα εξής άτομα ως σημαντικούς συνομιλητές τέτοιων καταστάσεων: «τον καθηγητή της τάξης, τον καθηγητή με αντίστοιχη ειδικότητα, τον διευθυντή, τον σχολικό σύμβουλο, τον κοινωνικό λειτουργό, τον σχολικό κοινωνικό λειτουργό, τον σχολικό ψυχολόγο. Τα καθήκοντα μπορούν να τα αναλάβουν είτε ένας αριθμός ατόμων (οπότε χρειάζεται κάποιος να συντονίζει και να έχει τον πρώτο λόγο) ή ένα πρόσωπο κλειδί που θα είναι ο κυρίως υπεύθυνος» Αυτό το πρόσωπο μπορεί να είσαι εσύ. Το επόμενο βήμα θα είναι να συλλεχτούν όλα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για να βρεθούν τα αίτια των αδικαιολόγητων απουσιών. Υπάρχουν διαφορετικά αίτια της σχολικής άρνησης. Ο Plasse (2004, σελ. 27ff) διακρίνει τρεις κατηγορίες:

1. «Σκασιαρχείο: Δεν είναι μια ανησυχητική δυσλειτουργία και μπορεί να τιμωρηθεί ως παραβίαση ενός κανόνα.
2. Σχολική ανησυχία: Η αιτία αυτού του φόβου μπορεί να εντοπιστεί μέσα στο σχολείο ή στο δρόμο για το σχολείο. Οι μαθητές αυτής της κατηγορίας φοβούνται την αποτυχημένη παρουσία τους στην τάξη ή φοβούνται μαθητές και δασκάλους.
3. Η ανησυχία του αποχωρισμού / σχολική φοβία: Τα αίτια αυτού του φόβου βρίσκονται πέρα από το σχολείο. Σε αυτή την περίπτωση τα παιδιά φοβούνται μη συμβεί κάτι στους γονείς τους όταν

τους αποχωρίζονται. Συνήθως αισθάνονται ενοχλήσεις χωρίς παθολογικά αίτια.

Στην τελευταία περίπτωση το σχολείο θα πρέπει να καλέσει ένας σχολικό ψυχολόγο ή να παραπέμψει τον μαθητή σε ένα κλινικό ψυχολόγο από τη στιγμή που θα υπάρχει η υποψία για ανησυχητικό πρόβλημα πέρα από τη σχολική άρνηση (βλέπε επίσης κεφάλαιο 5.3 και module 5).

Με μια πιο συστηματική ματιά η αδικαιολόγητη απουσία δεν πρέπει να ειδωθεί σαν ένα ατομικό – εξατομικευμένο πρόβλημα. Όλα τα μέρη του συστήματος έχουν το δικό τους μερίδιο στην διαμόρφωση και στην ενίσχυση των συμπτωμάτων. Για αυτό το λόγο, στο πλαίσιο της εκτίμησης των συνεχόμενων απουσιών στο μάθημα, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα παρακάτω υποσυστήματα:

- Μαθητής
- Γονείς
- Συμμαθητές
- Οι «σημαντικοί άλλοι» που ανήκουν στο σύστημα (παππούδες κλπ)

Μια ακόμα σημαντική πλευρά είναι η ανίχνευση των δυνατών σημείων και των αδυναμιών των μαθητών. Μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες για αυτό στο module 4. Στο πλαίσιο της υποστήριξης της ιδιαιτερότητας του μαθητή, πρέπει να γνωρίζουμε ξεκάθαρα τις ικανότητες και τα πάθη του μαθητή. Στο φυλλάδιο «Κερδίζοντάς τους πίσω! Δοσοληψία με το σκασιαρχείο – ένας οδηγός για καθηγητές» (Sachsisches Staatsministerium fur Kultus, 2008) θα βρείτε φύλλα αξιολόγησης για την εκτίμηση σε ατομικά προσωπικά ζητήματα, σε ζητήματα κατανόησης της συμπεριφοράς και των κοινωνικών ικανοτήτων:

2_2_3_ Fachleistung

2_2_3_ Lernverhalten_soziale_Kompetenz

Όταν έχετε συλλέξει όλες τις πληροφορίες, πρέπει να βρείτε ποιο όφελος βιώνει ο μαθητής μένοντας μακριά από το σχολείο και ρωτήστε τον εαυτό σας από την οπτική του εφήβου: «Ποιο όφελος θα είχε αποτέλεσμα στον μαθητή για να αποδεχτεί την πρότασή μου να επανέλθει στα μαθήματα;»

Κεφάλαιο 3

Προετοιμασία για συνομιλίες με τους μαθητές και τους γονείς

Μέσα σε αυτό το κεφάλαιο θα βρείτε μια επισκόπηση των αρχών επικοινωνίας και πρότυπα που θα σας βοηθήσουν να αναλύσετε τις διαδικασίες επικοινωνίας και των συγκρούσεων. Για να αποφευχθούν λάθη που θα βρείτε εργαλεία επικοινωνίας που μπορεί να σας υποστηρίξουν στην πραγματοποίηση επιτυχημένων συνομιλιών. Ως εκ τούτου, η κατάλληλη προετοιμασία και η διευκρίνιση των προσδοκώμενων, οι στάσεις και οι στόχοι είναι απαραίτητα σε ένα πρώτο βήμα (παράγραφος 3). Η παράγραφος 4 σας λέει τι πρέπει να εξετάσετε, όταν σας καλούν σε μια συνομιλία. Η παράγραφος 5 σας παρέχει κάποιες πληροφορίες σχετικά με ειδικές πτυχές της διαπολιτισμικής επικοινωνίας.

Παράγραφος 1

Βασικές αρχές της επικοινωνίας: Μοντέλα Επικοινωνίας

1. Το μοντέλο αποστολέας του δέκτη από Schulz von Thun (1981).

Σύμφωνα με τον/την Schulz von Thun (1981) η διαδικασία της επικοινωνίας περιλαμβάνει τρία βασικά στοιχεία:

4. Ο αποστολέας: αρχίζει η επικοινωνία με την κωδικοποίηση του μηνύματος.

5. Το μήνυμα είναι λεκτική ή μη λεκτική έκφραση που ο αποστολέας στέλνει προς το δέκτη.

6. Ο παραλήπτης λαμβάνει και αποκωδικοποιεί το μήνυμα. Αν ο δέκτης απαντήσει στον αποστολέα αυτό ονομάζεται ανατροφοδότηση (δείτε επίσης κεφάλαιο 3.2).

Οι τέσσερις πλευρές του μηνύματος

Κάθε μήνυμα περιέχει τέσσερα θέματα:

1. Ουδέτερη περιεχόμενο μηνύματος: Οι πληροφορίες που ο αποστολέας θέλει να μεταδώσει.

2. Πρόκληση παραλήπτη: Τι θέλει να προκαλέσει ο αποστολέας στον παραλήπτη.

3. Διαπροσωπικές σχέσεις: Τι σκέφτεται ο αποστολέας για τον παραλήπτη, ποια είναι η άποψή του για τη σχέση μεταξύ των δύο και πώς θέλει να τον αντιμετωπίσει.

4. Αυτό-αποκάλυψη: Τι λέει για τον εαυτό του ο αποστολέας

Λήψη με τέσσερα αυτιά

Ο δέκτης μπορεί να ακούσει τον εαυτό του με τέσσερα αυτιά:

5. Πληροφορίες αυτί: Ποιο είναι το περιεχόμενο του μηνύματος;

6. Πρόκληση αυτί: Τι πρέπει να κάνει, πιστεύει, αισθάνεται λόγω του μηνύματος;

7. Διαπροσωπικές Σχέσεις αυτί: Πώς μιλάνε για μένα; Τι σκέφτονται / αισθάνονται για μένα / για την σχέση μεταξύ μας;

8. Αυτό- αποκάλυψη αυτί: Τι είδους άτομο είναι; Τι συμβαίνει με αυτόν/η; Τι λέει για τον εαυτό μου από το μήνυμά του;

Εξαρτάται από τον παραλήπτη με ποιό αυτί έχει κάνει την αποκρυπτογράφηση του μηνύματος. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι η "αλήθεια" του μηνύματος μπορεί να αποφασίζεται μόνο από τον παραλήπτη και τον αποστολέα. Για λεπτομερείς πληροφορίες βλ. Schulz von Thun (1981).

Plasse (2004, σ. 55) καθιστά σαφές ότι οι απουσίες μπορεί να νοηθεί ως ένα μήνυμα από το μαθητή και επισημαίνει τα εξής παράδειγμα για να αποδείξει τις τέσσερις πλευρές στο πλαίσιο της κοπάνας (schoolabsenteeism):

2_3_1_Four_sides_of_schoolabsentism

2. Ανάλυση Συναλλαγών (ΑΣ) από Berne (1961)

Με τη βοήθεια της ανάλυση συναλλαγών μπορείτε να αναλύσετε καταστάσεις επικοινωνίας και πώς μπορείτε να προσαρμόσετε τη συνομιλία με άλλους εταίρους ανάλογα με την κατάσταση.

Ο Miller (2002) εξηγεί τη θεωρία ως εξής: "Σύμφωνα με τον Eric Berne, ιδρυτή

της ΑΣ, κάθε ανθρώπινη προσωπικότητα πράττει με τρεις υποστάσεις «εαυτούς», το «εγώ» ως Παιδί (Π), το «εγώ» ως Ενηλίκου (Ε) και το Γονικό/Μητρικό «εγώ» (Γ). Από την πρώιμη παιδική ηλικία και μετά, οι εν λόγω υποστάσεις - εγωισμοί παραμένουν από ορισμένα γεγονότα και είναι ένα είδος αποθήκης, όπου κάθε υπόσταση αποτελείται από συναισθήματα, σκέψεις και συμπεριφορές.

- Γονική/Μητρική υπόσταση «εγώ»: συναισθήματα, σκέψεις και συμπεριφορές που αναλαμβάνονται από τους γονείς ή τους γονείς εκπροσώπηση: Θα ήθελα, θα πρέπει, και μπορεί να μην ...

- Ενήλικη υπόσταση «εγώ»: συναισθήματα, σκέψεις και συμπεριφορές που είναι μια ρεαλιστική απάντηση στο "εδώ και τώρα": αυτό είναι το πώς είναι? Είμαι ενεργώντας στο παρόν με ειδικό τρόπο.

- Παιδική υπόσταση «εγώ»: συναισθήματα, σκέψεις και συμπεριφορές αυξάνονται από τα ίδια ερεθίσματα και επανενεργοποιούνται : Θα ευχόμουν, θα ήθελα να έχω, θα ήταν ωραίο αν...

Κάθε άνθρωπος ενεργεί σύμφωνα με αυτές τις τρεις υποστάσεις του «εγώ» μελών, ανάλογα με τον αστερισμό της συνομιλίας - για παράδειγμα με ορμήνιες -νουθεσίες, ηθικά διδάγματα, ή ανησυχίες (Γ), επισημαίνει και αιτιολογεί γεγονότα (Α), θέτοντας τον εαυτό του ή σε καταστάσεις εμπειριών ως παιδί (Π). (...)" (σελ. 28ff).

Η συναλλαγή είναι ότι οι εταίροι της Επικοινωνίας μπορεί να έχουν διαφορετικές υποστάσεις του «εγώ». Για παράδειγμα, κάποιος από την Γ συνομιλίες με έναν εταίρο από Π και ούτω καθεξής. Για μία επαγγελματική επικοινωνίας είναι επιθυμητή η συναλλαγή Ε-Ε. Ο Miller (2002, σ.31) απαριθμεί τέσσερις πλεονεκτήματα αυτού του μοντέλου:

9. "Η αντίληψη από τα τρία μας «εγώ» δηλώνει?
10. Η αντίληψη της συνομιλίας εταίρων της κατάστασης του «εγώ»;
11. Παρατείνουν την παραμονή τους σε κατάλληλη κατάσταση «Εγώ» Ενηλίκων μέσα σε καταστάσεις επαγγελματικής επικοινωνίας;
12. Έχοντας τη δυνατότητα να ενεργεί και από τα τρία «εγώ» αναφέρει. "

Με βάση αυτό το μοντέλο μπορείτε να αναλύσετε τις επαγγελματικές σας συνομιλίες στο σχολείο. Μια συζήτηση με τους γονείς του κοπανατζή μπορεί να είναι αγχωτική μερικές φορές, από τότε που πρέπει να επισημάνω στην

έφηβη την κακή συμπεριφορά της και αυτό μπορεί να προκαλέσει αντιδράσεις εκ μέρους των γονέων. Η θεωρία μπορεί να σας βοηθήσει να συνεχίσουμε εποικοδομητικά με τις ανατροφοδοτήσεις του και να ενεργούν από την κατάσταση του «εγώ» του Ενηλίκου.

Κεφάλαιο 3

Παράγραφος 2

1. Ενεργή ακρόαση

Η ενεργή ακρόαση είναι μια μέθοδος που μπορεί για παράδειγμα να χρησιμοποιηθεί σε μια συμβουλευτική συζήτηση με έναν μαθητή που είναι πιθανόν να διαρρεύσει. Ο σκοπός της ενεργής ακρόασης είναι να βοηθηθεί ο συνομιλητής σας να μιλήσει για αυτά που πραγματικά τον επηρεάζουν και τον απασχολούν. Με μια τέτοια στρατηγική συζήτησης δημιουργείται μια σχέση η οποία είναι πολύ σημαντική για εφήβους με προβλήματα συμπεριφοράς αφού αυτοί δεν είναι σε μεγάλο βαθμό κοινωνικά ενταγμένοι. Οι κανόνες της ενεργής ακρόασης είναι:

Λαμβάνοντας με τέσσερα αυτιά: Εστιάστε στο αυτί της αποκάλυψης εαυτού και στο αυτί σχέσης (βλ. κεφάλαιο 3.1). Με αυτόν τον τρόπο θα πάρετε χρήσιμες πληροφορίες για τον συνομιλητή σας, τις σκέψεις και τα συναισθήματά του.

Δώστε στον συνομιλητή σας την πλήρη προσοχή σας: Περιλαμβάνει την ακρόαση των λεκτικών σημάτων όπως "ααα, χμμ, ενδιαφέρον", οδηγώντας τον συνομιλητή να συνεχίσει να μιλάει. Το ίδιο σημαντική είναι η επαφή με τα μάτια, τα μη λεκτικά σήματα (νεύματα του κεφαλιού, συνοφρυώματα, η γλώσσα του σώματος κ.α.) ακόμη και το να γίνεται ησυχία σε κάποιες περιπτώσεις. Εξάλλου, μια διακοπή στη συζήτηση μπορεί να σημαίνει ότι ο συνομιλητής σκέφτεται κάτι.

Παράφραση: Ανακεφαλαιώνετε κάτι που έχετε καταλάβει με δικά σας λόγια χωρίς να προσθέσετε τίποτε, να σχολιάσετε ή να αξιολογήσετε. Έτσι, ο συνομιλητής σας θα ελέγξει αν καταλάβατε καλά αυτό που ήθελε να σας πει.

1. *Ερωτήσεις που εμβαθύνουν στο συναίσθημα:* Προσπαθήστε ώστε να εκφραστούν τα συναισθήματα του συνομιλητή σας, έτσι ώστε να έχει την ευκαιρία να είναι ξεκάθαρος με τον εαυτό του.

2. *Αρθρώστε τα συναισθήματα του συνομιλητή σας:* Μιλήστε καθαρά για το ποια πιστεύετε ότι είναι τα συναισθήματά του και ρωτήστε τον αν έχετε δίκιο. Αν σας διορθώσει, δεχτείτε τη διόρθωση χωρίς παρατηρήσεις. Αυτό τον βοηθάει να γίνει πιο ευαίσθητος για τα συναισθήματά του και να τα αποδεχτεί.

3. Για να εξασκηθείτε σε αυτές τις τεχνικές μπορείτε να γίνεται ένας ενεργός ακροατής σε μια συζήτηση με ένα φίλο. Μπορείτε να μάθετε τις τεχνικές αυτές μόνο με συνεχή εξάσκηση.

2. Τα μηνύματα-εγώ

Ένας μαθητής που απουσιάζει συστηματικά και παραβιάζει έναν κανόνα, συχνά θα πρέπει να αντιμετωπιστεί από τον δάσκαλο. Με τα μηνύματα-εγώ μπορείτε να ασκήσετε κριτική στη συμπεριφορά κάποιου χωρίς να του επιθεθείτε προσωπικά. Ο Plasse (2004, σελ. 46) περιγράφει τα μηνύματα-εγώ ως εξής: "Ένα μήνυμα-εγώ αποτελείται από ένα συναισθηματικό κομμάτι και ένα πληροφοριακό κομμάτι. Σε ένα μήνυμα-εγώ τα συναισθήματα του ατόμου εκφράζονται. Στο κομμάτι του μηνύματος που αντιστοιχεί στην αντικειμενική πληροφορία θα πρέπει να δοθεί το πως προκλήθηκαν αυτά τα συναισθήματα, για παράδειγμα: "Είμαι απογοητευμένος επειδή δεν κράτησες την υπόσχεσή σου!". Δεν μπορεί να υπάρξει διαφωνία για τα συναισθήματα, υπάρχουν και πρέπει να τα λάβουμε σοβαρά υπόψη.

Τα επίπεδα ενός μηνύματος-εγώ:

1. Το συμβάν

Η ουδέτερη δήλωση ενός γεγονότος: "Ελειπες από την τάξη" αντί για "Δεν σε νοιάζει καθόλου το σχολείο".

2. Η αντίδραση

Παρουσίαση της υποκειμενικής συναισθηματικής εμπειρίας: Είναι καλύτερο να πείτε "Είμαι ενοχλημένος" παρά "Πάντα μας ενοχλείς όλους". Επιπλέον, είναι χρήσιμο να περιγράψετε τα συναισθήματα σας σε συνάρτηση με την σχέση σας με τον αποδέκτη του μηνύματος: "Νομίζω ότι είναι κρίμα, γιατί θα ήθελα να τα πηγαίνουμε καλά."

3. Δικές μας ευχές / θετική θεώρηση

Μια θεώρηση πιθανής βελτίωσης χωρίς απαιτήσεις: “Θα ήθελα να φτάσουμε σε μια συμφωνία για το πως θα καλύψουμε τα κενά γνώσης σου. Ίσως τότε θα ήθελες να έρχεσαι στην τάξη.” – αντί για την εντολή “Ακολούθησε τους σχολικούς κανόνες”

[2 3 2 1 messages](#) (Υπερσύνδεσμος σε ένα έγγραφο κειμένου με τη δομή ενός μηνύματος-εγώ)

3. Δίνοντας και λαμβάνοντας ανατροφοδότηση

Σαν δάσκαλος συχνά πρέπει να δίνετε στους μαθητές ανατροφοδότηση σχετικά με τη συμπεριφορά τους. Για έναν μαθητή που κινδυνεύει να διαρρεύσει είναι πολύ σημαντικό να δίνετε δημιουργική ανατροφοδότηση που τον ενθαρρύνει να τα πηγαίνει καλά στην καθημερινή σχολική ζωή του. Ταυτόχρονα πρέπει να λαμβάνετε και εσείς ανατροφοδότηση, για παράδειγμα, σε μια συζήτηση με γονείς συναδέλφους ή τον προϊστάμενό σας.

- Χρησιμοποιήστε την ανατροφοδότηση μόνο για να ενισχύσετε μια θετική συμπεριφορά.
- Κάποιος πάντα έχει την επιλογή να δεχθεί ή να αρνηθεί την ανατροφοδότηση.

Παρέχοντας ανατροφοδότηση:

- Δώστε ανατροφοδότηση αμέσως μετά την κατάσταση στην οποία αναφέρεται.
- Πάντα να προσπαθείτε να πείτε κάτι θετικό στην αρχή, μετά κάτι αρνητικό και να κλείνετε με κάτι θετικό ξανά.
- Σιγουρευτείτε ότι αντιμετωπίζετε συμπεριφορές που μπορούν να αλλάξουν και αποφύγετε το να κατακρίνετε τη προσωπικότητα αυτού που λαμβάνει την ανατροφοδότηση.
- Μείνετε σταθερός και παρουσιάστε την υποκειμενική σας εντύπωση χωρίς γενικεύσεις.

Λαμβάνοντας ανατροφοδότηση:

- Ακούστε προσεκτικά και ρωτήστε μόνο αν δεν καταλαβαίνετε κάτι.

- Μην προσπαθείτε να δικαιολογήσετε τις ενέργειές σας.
- Δεχτείτε την ανατροφοδότηση σαν μια υποκειμενική άποψη που σας δίνει την ευκαιρία να μάθετε κάτι για το πως σας βλέπουν οι άλλοι.
- Πείτε ευχαριστώ για την ανατροφοδότηση.

[2 3 2 Feedback](#) (Υπερσύνδεσμος σε ένα χιουμοριστικό σκηνοθετημένο βίντεο που δείχνει μια συνέντευξη για δουλειά, όπου ένας από τους τρεις συνομιλητές του υποψήφιου τον ειρωνεύεται συνεχώς.)

4. Μη λεκτική επικοινωνία

Επιπροσθέτως με όσα λέμε με το στόμα, λέμε στους άλλους πολλά και με τη γλώσσα του σώματος. Διαφορές μεταξύ λεκτικών και μη-λεκτικών σημάτων μπορούν να οδηγήσουν σε αβεβαιότητα τον συνομιλητή. Τα μη-λεκτικά σήματα είναι ο μιμητισμός, οι χειρονομίες και η στάση του σώματος. Καθώς διαχειρίζεστε μαθητές που έχουν αρχίσει να απουσιάζουν μπορεί να αναπτυχθούν βαριά συναισθήματα που δεν εκφράζονται λεκτικά αλλά ο συνομιλητής σας θα τα αντιληφθεί στο μη-λεκτικό επίπεδο.

Παρακάτω δίνεται ένα παράδειγμα της καθημερινής ζωής στο σχολείο:

Ο κ. Κλάιν είπε στους μαθητές να συμπληρώσουν το αντικείμενο συζήτησης που έλειπε. Παρατηρεί ότι ένας μαθητής δεν έχει φέρει εις πέρας τη ζητούμενη εργασία. Είναι θυμωμένος αλλά θέλει να είναι καλός εκπαιδευτικός και τον ρωτάει: "Τι ήταν αυτό που σε δυσκόλεψε σε αυτή την εργασία;" Ο μαθητής είναι μπερδεμένος αφού ακούει μια ερώτηση που δείχνει ενδιαφέρον αλλά διστάζει τον θυμό. Επομένως, είναι καλύτερα να εκφραστούν τα συναισθήματα: "Είχαμε μια συμφωνία και δεν την τήρησες. Αυτό με θυμώνει. Έχεις κάποια ιδέες για το πως μπορούμε να βρούμε μια λύση;" Ο δάσκαλος είναι ξεκάθαρος, ο μαθητής καλύτερα να αντιδράσει σε αυτό που λέγεται και μεταφέρεται παρά σε κάτι που υποψιάζεται και έτσι μπορεί να βρεθεί κάποια λύση πιο εύκολα (σύμφωνα με τον ν. Kanitz, 2006, σελ. 88).

5. Τεχνικές ερωτήσεων

Υπάρχουν ποικίλες τεχνικές ερωτήσεων που μπορούν να σας βοηθήσουν να πάρετε πληροφορίες και σαφείς απαντήσεις για τις αληθινές αιτίες της διαρροής. Μπορείτε να τις χρησιμοποιήσετε για να μάθετε περισσότερα για τους φόβους, τα κίνητρα και τις επιθυμίες του συνομιλητή σας. Αν τις συνδυάσετε με την ενεργή ακρόαση (βλ. 3.2.1) είστε σίγουροι πως θα πάρετε την περισσότερη πληροφορία που θα μπορούσατε. Με το να θέτετε μια ερώτηση μπορείτε να δώσετε κίνητρα σε έναν μαθητή ("Τι θα έκανες αν ήσουν στην θέση μου;") ή να τον πληγώσετε ("Θα το καταλάβεις ποτέ;")

Ο ν. Kanitz (2006) περιγράφει πολλούς τύπους ερωτήσεων. Λόγω της σημαντικής αξίας της διαφοράς τους οι ανοικτές και οι κλειστές ερωτήσεις πρέπει να αναφερθούν. Οι κλειστές ερωτήσεις μπορούν να απαντηθούν μόνο με ένα "ναι" ή "όχι". Αυτό είναι χρήσιμο για να σιωπήσει κάποιος που μιλά πολύ, να επαναφερθεί ένα αντικείμενο, ή να προκληθεί μια απάντηση. Οι ανοικτές ερωτήσεις ξεκινάνε με πότε, που, γιατί, πως ή τι. Απαντώντας τέτοιες ερωτήσεις ο συνομιλητής μπορεί να επιλέξει μόνος του τι θέλει να αποκαλύψει και σε ποιο βαθμό. Οι ανοικτές ερωτήσεις μπορούν να σας βοηθήσουν να ανακαλύψετε κάτι για τις ανάγκες, τα κίνητρα και τους στόχους του συνομιλητή σας.

6. Μεταεπικοινωνία

Μεταεπικοινωνία είναι μια συζήτηση για τη συζήτηση. Με τη βοήθεια της μεταεπικοινωνίας μπορείτε να καθοδηγήσετε συζητήσεις, να αφήσετε το «πεδίο μάχης» της επικοινωνίας και να μιλήσετε για τη συζήτηση. Μπορείτε να αποκτήσετε περισσότερες πληροφορίες για τη μεταεπικοινωνία στο ν. Kanitz (2006) ή στο Schulz v. Thun (2004).

Παράγραφος 3

Στάσεις, προσδοκίες, προσδιορισμός στόχων και προετοιμασία ερωτήσεων.

Προκειμένου να αρχίσει η συζήτηση με σαφή άποψη, πρέπει εκ των προτέρων, να ελέγξετε τη στάση σας απέναντι στους μαθητές. Επιπλέον, πρέπει να ξανασκεφτείτε τις προσδοκίες σας και να συμπεράνετε από αυτές τους στόχους που θέλετε να καθορίσετε με το μαθητή (δείτε επίσης το κεφάλαιο 4.3). Πρέπει επίσης να καθορίσετε τις προσδοκίες σας από τους γονείς, τι θέλετε να τους πείτε για το παιδί τους, ή αν χρειάζεστε κάποια επιπλέον πληροφορία. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να αναρωτηθείτε για το τι εσείς είστε πρόθυμοι να κάνετε για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί. Η Plasse (2004) συνέλλεξε μεθόδους που θα σας βοηθήσουν να ενισχύσετε την θέση σας.

Η τεχνική δόμησης

Για αυτή την άσκηση θα χρειαστείτε μικρές κάρτες και **felt tip pens**. Ξεκινήστε γράφοντας το θέμα που θέλετε να δουλέψετε. Μπορείτε να πραγματοποιήσετε αυτή την άσκηση μόνοι σας ή με συναδέλφους. Στην τελευταία περίπτωση θα πρέπει να αποφασίσετε για τους ρόλους (ο καθένας θα ψάχνει μόνος του για ιδέες ή μόνο ένα μέλος της ομάδας θα αναζητά συμβουλές;)

Διευκρινίστε την συγκεκριμένη ερώτηση.

Τώρα καταγράψτε μια λέξη κλειδί σε κάθε σκέψη που σας δημιουργείται όταν σκέφτεστε την συγκεκριμένη ερώτηση. Μπορείτε να βοηθήσετε ο ένας τον άλλο. Η καταγραφή πρέπει να διαρκέσει 2-3 λεπτά.

Στην επόμενη φάση οι κάρτες συγκεντρώνονται, ταξινομούνται, συσχετίζονται και συμπληρώνονται από τις νέες κάρτες.

Η άσκηση των γωνιών

Βρείτε διαφορετικές γωνίες για να δημιουργήσετε τις ομάδες Α, Β ή Γ, σύμφωνα με την πρόταση που σας ταιριάζει περισσότερο:

Α: «Όταν ήμουν μαθητής κάποιες φορές έκανα σκασιαρχείο»

Β: «Όταν ήμουν μαθητής προσποιήθηκα τον άρρωστο κάποιες φορές»

Γ: «Όταν ήμουν μαθητής μερικές φορές φοβόμουν το σχολείο»

Μιλήστε για την εμπειρία σας στην ομάδα. Επιλέξτε ένα άτομο για να εκθέσει την συζήτηση σας στην ολομέλεια. Πείτε στους άλλους τα πιο σημαντικά και πιο ενδιαφέροντα σημεία και αποτελέσματα της εργασίας της ομάδας σας.

The Headstand Exercise

Καταγράψτε όλες τις αμφίσημες σκέψεις: Τι είναι καλό για την συστηματική αποχή του Patrick από την εργασία; Είναι σκόπιμο να σκεφτείτε προς την αντίθετη κατεύθυνση από αυτή που αναμένεται. Να είστε ειλικρινής και να καταγράψετε ακόμα και σκέψεις που δεν θα έπρεπε να κάνετε ως καλοί δάσκαλοι. Με αυτό τον τρόπο, ίσως εντοπίσετε μερικούς σημαντικούς υπαινιγμούς: Ίσως εσείς να συμβάλλεται στο να παραμένει ο Patrick μακριά από το σχολείο;

Plasse, G. (2004). „Schwänzen“: *Eingreifen, nicht wegsehen!* (S.17f.). Berlin: Cornelsen Verlag.

Επίσης επισημαίνει ότι είναι σημαντικό να ανιχνεύσετε τα συναισθήματα σας σχετικά με τη συνομιλία: Φοβάστε την αντιμετώπιση ή είστε θυμωμένοι με το μαθητή ή τους γονείς; Συνειδητοποιώντας τα συναισθήματα σας, θα είστε σε θέση να μιλήσετε ανοιχτά για αυτά και δεν θα σας «κατακλύσουν». Εάν θέλετε να μιλήσετε για την ενοχλητική συμπεριφορά ενός μαθητή θα βρείτε τις παρακάτω οδηγίες συλλογισμού στο φυλλάδιο «Κερδίζοντας τους πίσω! Αντιμετωπίζοντας το σκασιαρχείο- ένας οδηγός για δασκάλους» (Sächsisches Staatsministerium für Kultus, 2008, σελ. 40):

- Ποια συμπεριφορά με ενοχλεί; (περιγράψτε την περιληπτικά, μην κρίνεται)

- Υπό ποιες συνθήκες παρατηρείται αυτή η συμπεριφορά; (πότε; με ποια διάρκεια; που;)

- Ποιος άλλος επηρεάζεται από αυτή την συμπεριφορά;

- Συνήθως πως αντιδρώ σε αυτή τη συμπεριφορά του μαθητή;

- Σε ποιες καταστάσεις εκδηλώνεται ή δεν εκδηλώνεται η ενοχλητική συμπεριφορά;

- Ποιες είναι οι διαφορές μεταξύ των προβληματικών και μη προβληματικών καταστάσεων;

- Τι θα μπορούσε να αλλάξει; (η αντίδραση σας, η δημιουργία της κατάστασης)

Όταν θα έχετε διευκρινίσει την θέση σας , μπορείτε να σκεφτείτε συγκεκριμένες ερωτήσεις για τον μαθητή και τους γονείς του. Ο Wolter (όπως παρατίθεται στο Thimm 1998, σελ. 94) δίνει μια περίληψη κάποιων ερωτήσεων που ίσως θα θέλατε να κάνετε στο μαθητή:

- Κατά την άποψη σου, ποιο είναι το πρόβλημα; Ή πιστεύεις ότι δεν υπάρχει κάποιο πρόβλημα;

- Ποιος είναι υπεύθυνος;

- Πότε το πρόβλημα γίνεται λιγότερο ή περισσότερο έντονο;

- Πώς είναι μια μέρα με σχολείο και πως χωρίς αυτό;

- Τι σκέφτεσαι; Τι αισθάνεσαι στο δρόμο για το σχολείο σου; αν μείνεις στο κρεβάτι; αν αποφασίσεις για εναλλακτικές δραστηριότητες ή αν πας για ύπνο, όταν κάνεις ανασκόπηση στις ημέρας σου....;

- Ποιος θα ήταν ευτυχής αν το πρόβλημα σου με το σχολείο, λυθεί ως εκ θαύματος;

- Αν είχες ένα μαγικό ραβδί, τι θα έκανες;

- Σε περίπτωση που το πρόβλημα συνεχιστεί για χρόνια, ποιος θα ήταν ο πιο δυστυχισμένος;

- Πως θα έμοιαζε μια ιδανική μέρα σου στο σχολείο;

- Πως θα μπορούσες να συμβάλλεις σε μια λύση; Ποιος θα μπορούσε να σε στηρίξει;

- Αν αύριο ξεκινούσες να πηγαίνεις κανονικά στο σχολείο, ποια μειονεκτήματα θα έπρεπε να ανεχτείς;
 - Ποια πλεονεκτήματα θα προέκυπταν;
 - Τι είναι αυτό που θα επιθυμούσες από τους δασκάλους σου, τους γονείς σου, τους συμμαθητές σου;

Σε άλλη δημοσίευση ο Thimm (2008, σελ. 11) προσθέτει περαιτέρω ερωτήσεις:

- Τι γνώμη έχεις για την μέχρι τώρα φοίτηση σου στο σχολείο;
- Ποια μαθήματα σου αρέσουν ή δεν σου αρέσουν;
- Με ποιο δάσκαλο τα πας καλά; Τι σου αρέσει σε αυτόν;
- Με ποιους δασκάλους έχεις πρόβλημα;
- Οι δάσκαλοι σε κατηγορούν μπροστά στην υπόλοιπη τάξη;
- Μπορείς να δεχτείς το γεγονός ότι οι δάσκαλοι έχουν τον τελευταίο λόγο;
 - Φοβάσαι τα τεστ;
 - Έχεις φίλους στο σχολείο;
 - Είσαι αποδεκτός από τους συμμαθητές σου;
 - Σε ενοχλούν ή σε απειλούν οι συμμαθητές σου;
 - Ήσουν πάντοτε διαφορετικός από τους άλλους;
 - Σου αρέσει να κάνεις σκασιαρχείο; Αν ναι, γιατί;
 - Οι γονείς σου σε ρωτούν πώς τα πηγαίνεις στο σχολείο;
 - Εσύ πώς συμβάλλεις στο πρόβλημα;
 - Ποιες προτάσεις θα έκανες στους δασκάλους σου;

Η Plasse (2004, σελ. 33f) απαριθμεί τις ακόλουθες ερωτήσεις για την πρώτη συνομιλία με μαθητές και γονείς.

Η πρώτη συζήτηση με τον μαθητή

- Ευπνάζ στην ώρα σου το πρωί;
- Πώς και πότε φεύγεις από το σπίτι;
- Τι φίλους έχεις;
- Έχει κάποιος από τους φίλους σου ποτέ κλέψει κάτι;
- Οι γονείς σου, σου λένε ότι πρέπει να πας σχολείο;
- Πώς νιώθεις στο σχολείο;
- Μερικές φορές νιώθεις αμήχανα; Γιατί;
- Οι γονείς σου γράφουν δικαιολογίες πρόθυμα;
- Υπάρχει κάτι για το οποίο νιώθεις ανησυχία;
- Σου επιτρέπεται να βγεις έξω μόνος σου;
- Γιατί δεν πηγαίνεις πια στο σχολείο;
- Συμπαθείς τους δασκάλους σου;
- Συμπαθείς τους συμμαθητές σου;
- Υπάρχει κάτι στο σχολείο ή στο σπίτι που σε προβληματίζει ή σε τρομάζει;
- Πώς τα πας με τις προφορικές ή γραπτές εξετάσεις;
- Υπάρχει κάτι άλλο σημαντικό που θα έπρεπε να ξέρω;

Plasse, G. (2004). „Schwänzen“: *Eingreifen, nicht wegsehen!* (S. 34). Berlin: Cornelsen Verlag.

- Ο μαθητής μιλά για απέχθεια προς το σχολείο;
- Ο μαθητής αισθάνεται μεγάλη πίεση; (πότε; Πού; Πως;)
- Ο μαθητής παρουσιάζει παρεκκλίνουσα/ παραβατική συμπεριφορά; (λήψη ναρκωτικών, επιθετικότητα, κλοπή, προσβολή)
- Τι θα ήθελε ο μαθητής να αλλάξει στο σχολείο, στην τάξη, τα μαθήματα;

Για τους γονείς :

- Οι γονείς γνωρίζουν για το σκασιαρχείο του παιδιού τους;
- Αν ναι, τι κάνουν για αυτό και ποιες είναι οι συνέπειες;
- Πώς εξηγούν οι γονείς την συμπεριφορά του παιδιού τους;
- Ποιες είναι οι στάσεις των γονέων απέναντι στην εκπαίδευση και την παρακολούθηση του σχολείου;
- Τα παιδιά φροντίζονται κατάλληλα στο σπίτι;
- Οι γονείς χρειάζονται βοήθεια με την εκπαίδευση τους;
- Ποιες λύσεις βλέπουν οι γονείς;
- Πώς μπορούν να συμβάλλουν οι γονείς στη λύση;

Παράγραφος 4

Καθορίζοντας τον τόπο και την ώρα. Προσκαλώντας τους συνομιλητές σας.

Δεδομένου ότι η έναρξη της συνομιλίας σας με τους γονείς ενός μαθητή που κάνει σκασιαρχείο είναι μάλλον ένα κακό μήνυμα, είναι πολύ σημαντικό να δημιουργηθεί μια ήρεμη ατμόσφαιρα. Ορίστε την ημερομηνία της συνάντησης ώστε να μπορείτε να μιλήσετε για όλα τα σημαντικά θέματα, χωρίς την πίεση του χρόνου. Η συνάντηση πρέπει να πραγματοποιηθεί σε ένα χώρο όπου θα μπορείτε να μιλήσετε χωρίς να σας διακόψει κανείς.

Καθίστε πρόσωπο με πρόσωπο, χωρίς κανένα εμπόδιο ανάμεσα σας (όπως ένα γραφείο). Έτσι έχετε το πλεονέκτημα της αποφυγής δημιουργίας μεγάλης απόστασης. Εξετάστε αν είναι καλύτερο να προσκληθούν οι γονείς με μια επιστολή ή ένα τηλεφώνημα. Ένα τηλεφώνημα καθιστά πιθανή μια πρώτη διευκρίνιση και μειώνει την αβεβαιότητα.

Σύμφωνα με την Plasse (2004, σελ. 52) τα στοιχεία που πρέπει να περιέχει μια πρόσκληση είναι:

- Το περιεχόμενο και ο στόχος της συζήτησης
- Οι συμμετέχοντες
- Η αρχή και το προβλεπόμενο τέλος της συζήτησης
- Ο χώρος

Από τον ακόλουθο σύνδεσμο μπορείτε να ανακτήσετε προσκλήσεις ¹ για την συνάντησης με τους γονείς σε διάφορες γλώσσες.

Παράγραφος 5

Ειδικά Θέματα διαπολιτισμικής επικοινωνίας

Πολλοί από τους μαθητές που απουσιάζουν από το σχολείο αδικαιολόγητα προέρχονται από περιβάλλον μεταναστών. Είναι λοιπόν πιθανό να έχετε να αντιμετωπίσετε θέματα πολιτισμικών διαφορών στις συναντήσεις με τους γονείς. Μπορείτε να κάνετε μάθημα ή να αφιερώσετε μέρες σε εργασίες μέσα στην τάξη σας, με θέμα την διαπολιτισμική επικοινωνία. Το περιεχόμενο τέτοιων παρεμβάσεων μπορεί να αφορά σε πολιτισμικές διαφορές και στην αναγκαιότητα σεβασμού αυτών των διαφορών αλλά και σε πολιτισμικές ομοιότητες και ίδιες αξίες.

Για την προετοιμασία μιας συζήτησης με τους γονείς ενός μαθητή άλλης κουλτούρας θα πρέπει να σκέφτεστε τρόπους αλληλεπίδρασης (π.χ. ποιον από τους γονείς να καλέσετε σε συζήτηση, αν υπάρχουν θέματα τα οποία θα πρέπει να μην αναφέρετε στην συζήτηση κτλ.). Αν δεν μιλάτε την

¹ Επισυνάπτεται το αρχείο με την πρόκληση στην ελληνική γλώσσα όπως παρατίθεται στον εν λόγω σύνδεσμο.

ίδια γλώσσα με τους γονείς φροντίστε να παραβρίσκεται στη συνάντηση κάποιος που να μπορεί να μεταφράσει.

Στο σύνδεσμο που ακολουθεί υπάρχει ένα ερωτηματολόγιο που μπορεί να αποτελέσει βάση για την συζήτηση με τους γονείς. Έχει αναπτυχθεί από το περιφερειακό Ινστιτούτο εκπαίδευσης εκπαιδευτικών του Hamburg .

Το ερωτηματολόγιο περιέχει ομάδες ερωτήσεων που αφορούν:

1. στον τρόπο επικοινωνίας με τους γονείς των μαθητών (τηλέφωνο, συναντήσεις, κτλ)
2. στο κλίμα και τα θέματα συζήτησης στις συναντήσεις με τους γονείς
3. στην δυνατότητα μετάφρασης στις συναντήσεις με τους γονείς ή στο σχολείο γενικότερα
4. στην παροχή μαθημάτων για γονείς, ειδικά για τους αλλοδαπούς μαθητές
5. στην υιοθέτηση ειδικού τρόπου συμπεριφοράς με τους γονείς αλλοδαπών μαθητών
6. στη συνεργασία γειτονικών σχολείων μεταξύ τους για την αντιμετώπιση θεμάτων διαπολιτισμικότητας στο περιβάλλον τους

Κεφάλαιο 4

Συζητώντας με γονείς και μαθητές.

Παράγραφος 1

Στάδια συζήτησης.

Θα ήταν πολύ καλό να γνωρίζετε τα στάδια μιας καλής και εποικοδομητικής συζήτησης. Σύμφωνα με τους Thimm (2008, σελ. 10) και Benien (2007, Σ. 46ff.) υπάρχουν έξι φάσεις μιας συνομιλίας.

1. Προετοιμασία

Με βάση τις τέσσερις όψεις του μηνύματος σύμφωνα με τον Schulz von Thun (δείτε επίσης το κεφάλαιο 3.1) μπορείτε να θέσετε στον εαυτό σας τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- *Πληροφοριακή όψη:* «Τι θέλω εγώ να πω στον στο συνομιλητή μου;»
- *Όψη αυτοαποκάλυψης:* «Τι εγώ θέλω να πω στο συνομιλητή μου για τον εαυτό μου;»
- *Σχεσιακή Πλευρά :* «Πώς θέλω να μιλήσω στο συνομιλητή μου; Πώς βλέπω τη σχέση μας; Πώς θέλω να τον αντιμετωπίσω;»
- *Ελκυστική πλευρά:* «Τι θέλω να κάνει ο συνομιλητής μου; Ποιος είναι ο στόχος της συνομιλίας μου;»

2. Έναρξη της συζήτησης

Είναι σημαντικό να βρεθεί ένας καλός τρόπος έναρξης της συζήτησης. Αποφύγετε την παρέκκλιση από το πραγματικό θέμα (καιρός, διακοπές, οικογένεια). Ωστόσο πρέπει να προσπαθήσετε να δημιουργήσετε μια καλή ατμόσφαιρα- για παράδειγμα: «αν και ο λόγος της συνάντησης μας δεν είναι ευχάριστος, είμαι χαρούμενος/η που έχουμε να δυνατότητα να μιλήσουμε για αυτό σήμερα».

3. Εμβάθυνση της συνομιλίας/ κατανόηση του προβλήματος

Εξίσου σημαντικό για την ανεύρεση μιας κοινής λύσης είναι η κατανόηση της άποψης του συνομιλητή σας. Σε αυτό το στάδιο η ενεργή ακρόαση (active listening- βλ. επίσης κεφάλαιο 3.2) μπορεί να βοηθήσει στην κατανόηση των συναισθημάτων του συνομιλητή σας και να συνεισφέρει στην λύση. Για παράδειγμα: ένας μαθητής που αισθάνεται ότι τον καταλαβαίνετε θα αναπτύξει μεγαλύτερη εμπιστοσύνη, σεβασμό και ελπίδα σε σχέση με ένα μαθητή που θα αισθανθεί ότι θέλετε να του επιβάλλετε μια λύση. Κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης θα πρέπει να εξωτερικεύετε την άποψη και τα συναισθήματα σας. Κατ' αυτόν τον τρόπο είναι δυνατόν να επιτευχτεί βαθύτερη κατανόηση του προβλήματος από όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα.

4. Αναζητώντας λύσεις

Σε αυτό το σημείο μπορείτε να προτείνετε τις εναλλακτικές λύσεις που έχετε προετοιμάσει κατά τη διάρκεια της φάσης της προετοιμασίας (δείτε επίσης το κεφάλαιο 3.3). Σταθμίστε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα σε συνεργασία με τον μαθητή και τους γονείς.

5. Δημιουργήστε ένα πλάνο δράσης.

Πώς θα έπρεπε να είναι η επιθυμητή συμπεριφορά; Τι θα βοηθούσε τον μαθητή να πραγματοποιήσει την επιδιωκόμενη συμπεριφορά; Τι θα μπορούσε να προκαλέσει προβλήματα; Ποιος και τι θα μπορούσε να στηρίξει τον μαθητή παρά αυτά τα προβλήματα; Συζητήστε ανοιχτά με το μαθητή και τους γονείς αυτές τις πτυχές.

6. Λήξη της συνομιλίας:

Σύντομη αξιολόγηση, ευχαριστίες, «τελετουργικό» (π.χ. κλείσιμο της σύμβασης, δείτε επίσης το κεφάλαιο 4.3), προγραμματίστε μια συνεδρίαση «ελέγχου».

Διαχείριση συγκρούσεων

Ένας λόγος για τη συστηματική σχολική αποχή μπορεί να είναι μια άλυτη σύγκρουση με τους συμμαθητές ή τους καθηγητές. Επομένως, η κατάλληλη στρατηγική αντιμετώπισης συγκρούσεων αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για την πρόληψη της πρόωρης σχολικής διαρροής.

Ο Berner (2005) ορίζει μια σύγκρουση ως εξής: «Μια σύγκρουση υπάρχει όταν οι ανάγκες, τα ενδιαφέροντα, οι προσδοκίες, οι προθέσεις και οι στόχοι –τουλάχιστον στην παρούσα μορφή- είναι ασυμβίβαστα.

Ο Glasl (1992) περιγράφει εννέα βήματα κλιμάκωσης της σύγκρουσης. Αυτό το μοντέλο βοηθά να κατανοήσουμε τις συγκρούσεις καλύτερα και να βρούμε τις στρατηγικές επίλυσης. Σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση είναι χρήσιμο να αναλυθεί η δυναμική σύγκρουσης και να γίνει αντιληπτό σε ποιο επίπεδο σύγκρουσης έχετε φτάσει προκειμένου να αποφασίσετε για μια εσωτερική ή εξωτερική παρέμβαση.

Μοτίβα συμπεριφοράς στην αντιμετώπιση συγκρούσεων

Ο Lippman (2004, σελ. 48) απαριθμεί επτά δυνατότητες για να αντιμετωπιστεί μια σύγκρουση:

1. πτήση (προσπαθώντας να αποφύγει ή να καταστείλει μια σύγκρουση)
2. προσποίηση θανάτου (που δεν κάνει τίποτα και που ελπίζει για ένα θαύμα)
3. πάλη (προσπαθώντας να αποδυναμώσει ή να χτυπήσει τον αντίπαλο)
4. υπακοή (δίνοντας μέσα, που αποκηρύσσει τα ίδια συμφέροντα)
5. μεσολάβηση (λύση σύγκρουσης από έναν τρίτο)
6. συμβιβασμός (καθένας υποχωρεί λίγο)
7. διαπραγμάτευση μιας συμφωνίας (απαιτείται πολύ χρόνος και ενέργεια, δίνοντας όμως τις καλύτερες πιθανότητες μιας μακροπρόθεσμης λύσης).

Σύμφωνα με τον Lippman (2004), τα πρώτα τέσσερα μοτίβα μπορούν να οδηγήσουν σε μια βραχυπρόθεσμη εκτόνωση της σύγκρουσης στην καλύτερη περίπτωση αλλά όχι σε μια μακροπρόθεσμη λύση. Πιθανότερη είναι

μια κλιμάκωση της σύγκρουσης που συχνά οδηγεί στην ανάγκη να περιληφθεί ένας τρίτος στη διαδικασία επίλυσης της σύγκρουσης (βλ. Glasl, 1992).

Συνομιλίες σύγκρουσης

Ο Miller (2002, σελ. 23 ff) επισημαίνει τις ακόλουθες προσεγγίσεις για να κατανοήσουμε και να βρούμε τις κατάλληλες λύσεις για τις συγκρούσεις:

1. Τις τέσσερις πλευρές ενός μηνύματος από τον Schulz von Thun (βλ. επίσης κεφάλαιο 3.1)
2. Την ανάλυση συναλλαγών από τον Berne (βλ. επίσης κεφάλαιο 3.1)
3. Τα τέσσερα βήματα της κατανόησης :

Σε περίπτωση λεκτικής επιθετικότητας, αυτή η προσέγγιση μπορεί να σας βοηθήσει να καταλάβετε το πρόβλημα και την ανεπάρκεια του συνομιλητή σας και να μη το πάρετε προσωπικά. Εξετάζονται τέσσερις βασικές πτυχές:

- κατηγορία, λοιδορία, επιθετικότητα
- συναισθήματα θυμού, μανία, έχθρα
- αίσθημα ανασφάλειας, αδυναμίας
- υπαρξιακά προβλήματα / δυστυχία

Link: οι παραπάνω πτυχές αποτελούν τη βασική δομή – βήματα που ακολουθεί κάποιος όταν προκαλεί μια σύγκρουση. Τα βήματα μπορούν να εμφανιστούν και αντίθετα, δηλαδή να ξεκινήσει κάποιος από την έκφραση ενός υπαρξιακού προβλήματος και να οδηγηθεί στην επιθετικότητα. Τα βήματα μας βοηθούν να καταλάβουμε ότι ο υποκινητής της σύγκρουσης αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα και χρειάζεται μια ήπια αντίδραση από την πλευρά του αποδέκτη της σύγκρουσης. Ο Miller (2002) παραθέτει δύο παραδείγματα εκδήλωσης επιθέσεων, λοιδοριών και προσβολών για να εντοπίσουμε τα τέσσερα βήματα (και από τις δύο πορείες) αυτής της εκδήλωσης:

Παράδειγμα 1^ο

Δραστηριότητα	Βήμα
1. Ένας καθηγητής στρεσάρεται από μια τάξη, η οποία αμφισβητεί την εκπαιδευτική του ικανότητα.	Ο καθηγητής είναι παραγμένος, έχει ένα προσωπικό πρόβλημα, είναι στο πρόβλημα. (1)
2. Λέει σε ένα συνάδελφό του: «Τι άλλο μπορώ να κάνω; Σκέφτομαι ότι δεν μπορώ να χειριστώ την κατάσταση.	Είναι ανίσχυρος και αδύναμος. (2)
3. Στο δρόμο για το σπίτι θυμώνει πολύ και σκέφτεται ότι όλοι είναι ηλίθιοι.	Από την ανικανότητά του να αντιδράσει και την αβεβαιότητα προκύπτουν συναισθήματα και σκέψεις. (3)
4. Στο σπίτι ρίχνει τον χαρτοφύλακά του στο πάτωμα, φωνάζει στη σύζυγό του και χαστουκίζει τον υιό του στο πρόσωπο λόγω μιας λεκτικής διαφωνίας.	Από τα συναισθήματα και τις σκέψεις προέκυψε λεκτική και φυσική επιθετικότητα. (4)

Παράδειγμα 2^ο

1. Ένας μαθητής χάνει τον έλεγχο και λέει στον καθηγητή του: «είσαι γουρούνι».	Ο λόγος αυτής της αντίδρασης ήταν ότι ο μαθητής θεώρησε ότι πήρε άδικα ένα χαμηλό βαθμό. (4)
2. Ο μαθητής είναι εξαγριωμένος και σκέφτεται: «θα σε τακτοποιήσω»	Το γεγονός προκαλεί συναισθήματα και σκέψεις. (3)
3. Στο δρόμο για το σπίτι αναρωτιέται τι θα κάνει όταν πάει στο σπίτι.	Αισθάνεται ανίσχυρος. (2)
4. Στο σπίτι μένει σιωπηλός σχετικά με το γεγονός επειδή φοβάται την τιμωρία.	Είναι δυστυχισμένος, έχει πρόβλημα. (1)

Συνεργατική παροχή συμβουλών ως αντιμετώπιση των συγκρούσεων:

Επίβλεψη από συναδέλφους κατά τον Mutzeck (2005).

Μια περαιτέρω δυνατότητα για την αντιμετώπιση συγκρούσεων είναι «η συναδελφική επίβλεψη» που προτείνεται από τον Mutzeck (2005), βασισμένη στις στρατηγικές επίλυσης προβλημάτων που είναι σε θέση να ξεπεράσουν την απόκλιση μεταξύ της υπάρχουσας κατάστασης και του επιθυμητού από την πλευρά του κράτους. Ο Mutzeck (2005) προτείνει εννέα βήματα παροχής συμβουλών που περιγράφονται παρακάτω. Εάν ενδιαφέρεστε για αυτή τη μέθοδο πρέπει να διαβάσετε τον Mutzeck (2005) επειδή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη συνεργασία με τους μαθητές και τους γονείς. Κατά συνέπεια, θα είστε σε θέση να παρέχετε συμβουλές για τα προβλήματά τους ή μπορείτε να λάβετε συμβουλές που βοηθούν στην επίλυση των δικών σας συγκρούσεων.

1° βήμα παροχής συμβουλών:

εισαγωγή της συνεργατικής συμβουλευτικής (προσδιορισμός της θέσης και του χρόνου, παρέχοντας τις πληροφορίες για τους στόχους και τους περιορισμούς της μεθόδου).

2° βήμα:

περιγραφή του προβλήματος, αναδόμηση της άποψή σας (συναισθήματα, σκέψεις, αίσθηση και σημασία ενεργειών) και έρευνα πόρων.

3° βήμα:

αλλαγή των προοπτικών.

4° βήμα:

ανάλυση του προβλήματος και επικέντρωση στο θέμα κλειδί.

5° βήμα:

συμπέρασμα και ανάπτυξη ενός στόχου.

6° βήμα:

εύρεση μιας λύσης και των τρόπων που αυτή θα επιτευχθεί.

7° βήμα:

Αξιολόγηση εναλλακτικών διαδρομών και επιλογή αυτής με την οποία πιθανότατα θα πετύχετε τους στόχους.

8° βήμα:

προγραμματισμός και προετοιμασία των ενεργειών, προσδιορίζοντας τα μέτρα ενίσχυσης και προγραμματίζοντας τις πιθανές δυσκολίες.

9° βήμα:

έλεγχος και αναθεώρηση της συνεργατικής συμβουλευτικής (Mutzeck, 2005, σελ. 104ff)

Ο Mutzeck επιπλέον περιγράφει τέσσερις φάσεις καθιέρωσης μιας Ομάδας Επίβλεψης Συναδέλφων:

1. Διαμόρφωση μιας ομάδας (καθορισμός συμμετεχόντων και βασικοί όροι)
2. Κατάρτιση: εκμάθηση χρήσης μεθόδου
3. επίβλεψη συναδέλφων από έναν εξωτερικό σύμβουλο (επτά σύνοδοι επίβλεψης)
4. Εσωτερική επίβλεψη συναδέλφων (οι συμμετέχοντες πραγματοποιούν τις συνόδους αυτόνομα και με την ευθύνη τους).

Διαμορφώνοντας μια Συμφωνία (συμβόλαιο) και παρακολουθώντας την εφαρμογή των συμφωνηθέντων και των συνεπειών τους

Στο τέλος μιας συζήτησης είναι σημαντικό να καταγραφούν οι **στόχοι**, οι **στρατηγικές** για την επίτευξή τους και οι συνέπειες της επίτευξης ή μη. Εάν έχετε να 'τιμωρήσετε' το μαθητή θα πρέπει να είναι φανερό ότι οι κυρώσεις που επιλέχθηκαν στοχεύουν στο να βοηθήσουν το μαθητή να καταλάβει πως πρέπει να δεχτεί τις συνέπειες της μη αποδεκτής συμπεριφοράς του.

Οι κυρώσεις αυτές θα πρέπει να είναι ανάλογες της απρεπούς συμπεριφοράς και δίκαιες και να μην αποτελούν σημάδι δύναμης και ελέγχου από τη δική σας πλευρά. Έτσι, απαιτείται να φτάσετε σε κοινή συμφωνία για τις κυρώσεις.

Κατάλληλες κυρώσεις μπορεί να είναι αναπλήρωση των χαμένων μαθημάτων απογευματινές ώρες, επίσκεψη στον Διευθυντή του σχολείου (ή σε κάποιο άλλο άτομο της διοίκησης του σχολείου) ο οποίος μπορεί να επιβάλλει στο μαθητή τις υποχρεώσεις του.

Προσπαθώντας να συναφθεί ένα 'συμβόλαιο' το οποίο να 'υπογραφεί' από κάθε πλευρά, έχει αποδειχτεί μια αποτελεσματική στρατηγική.

Στους συνδέσμους που ακολουθούν δίνονται παραδείγματα 'συμβολαίων' μεταξύ Δασκάλου – Μαθητή και Δασκάλου – Γονέα.

Μαθητές που βρίσκονται σε κίνδυνο διαρροής από το σχολείο μπορεί να έχουν την εμπειρία της στέρησης ενδιαφέροντος για το άτομό τους ή την ύπαρξη τους. Το να δείξει κάποιος ενδιαφέρον για αυτούς, για το αν πέτυχαν στόχους που είχαν βάλει (στο μάθημα πχ) ή αν διατήρησαν μια συμφωνία μπορεί να είναι πολύ σημαντικό για αυτούς. Είναι πολύ σημαντικό να ανταμείβεται ο μαθητής όταν επιτυγχάνει ένα στόχο. Αυτό αυξάνει την κινητοποίηση του μαθητή για να πηγαίνει κανονικά σχολείο.

Ο σύνδεσμος οδηγεί σε ένα κείμενο σχετικά με την παρακολούθηση εφαρμογής συμφωνιών και των συνεπειών τους.

Στόχοι (κείμενο 09_aims)

Κατά τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με μαθητή με πολλές αδικαιολόγητες απουσίες η ανάλυση των καταστάσεων πρέπει να ακολουθείται από προσδιορισμό στόχων της επικείμενης παρέμβασης και σχεδιασμό συγκεκριμένων βημάτων και στρατηγικών.

Στο φύλλο αυτό σημειώνονται:

- τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία του μαθητή
- ο γενικός σκοπός της παρέμβασης που σχεδιάζεται και οι βραχυπρόθεσμοι και μακροπρόθεσμοι στόχοι
- βασικές ενέργειες για την επίτευξη των στόχων
- δυσκολίες για την επίτευξη των στόχων
- επόμενα βήματα

Στρατηγικές (κείμενο 10_strategies)

Σε κάθε σχέδιο υποστήριξης θα πρέπει να σημειώνονται:

- Ειδικές ικανότητες και δεξιότητες του μαθητή
- Σκοπός της παρέμβασης
- Ενέργειες που θα γίνουν
- Ποιοι είναι οι εμπλεκόμενοι (δάσκαλοι, μαθητές, γονείς)
- Αξιολόγηση μετά το ραντεβού με τους εμπλεκόμενους

Κείμενο 2_4_3_pupil:

Στο κείμενο αυτό παρουσιάζεται ένα παράδειγμα προετοιμασίας ενός εκπαιδευτικού συμβολαίου μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή από τη πλευρά του μαθητή. Μπορεί να φτιαχτεί από το μαθητή μόνο του ή με τη βοήθεια του δασκάλου και περιλαμβάνει:

- Το ονοματεπώνυμο του μαθητή
- Το χρονικό διάστημα
- Τρεις τουλάχιστον στόχους για το διάστημα αυτό
- Ενέργειες του μαθητή για την επίτευξη του κάθε στόχου
- Ενέργειες άλλων για την επίτευξη του κάθε στόχου
- Ποιος θα μπορούσε να βοηθήσει σε κάθε στόχο

Κείμενο 2_4_3_parents

Στο κείμενο αυτό παρουσιάζεται ένα παράδειγμα προετοιμασίας ενός εκπαιδευτικού συμβολαίου μεταξύ εκπαιδευτικού και γονέα από τη πλευρά του μαθητή. Μπορεί να φτιαχτεί από το γονέα με τη βοήθεια του δασκάλου και περιλαμβάνει:

- Το ονοματεπώνυμο του μαθητή
- Τρεις τουλάχιστον στόχους
- Ενέργειες του γονέα για την επίτευξη του κάθε στόχου
- Ενέργειες του σχολείου για την επίτευξη του κάθε στόχου
- Υπογραφές εμπλεκομένων

Κείμενο 2_4_3_monitoring

Στο κείμενο αυτό παρουσιάζεται ένα παράδειγμα παρακολούθησης συζήτησης μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή ή εκπαιδευτικού και γονέα και περιλαμβάνει:

- Ημερομηνία συζήτησης
- Εμπλεκόμενοι στη συζήτηση
- Θέματα που συζητήθηκαν
- Στόχοι που είχαν τεθεί – επίτευξη ή μη
- Χρόνος επίτευξης ή μη στόχων – συνέπειες
- Συμβόλαιο

Άλλες μορφές διαχείρισης συγκρούσεων

Ο Görpel (2007) περιγράφει τρεις διαφορετικές μορφές αντιμετώπισης συγκρούσεων στο σχολείο. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει εδώ η *Διαδικασία Υπεύθυνης Σκέψης* ["Responsible Thinking Process" (RTP)] από τον Edward E. Ford (2004). Αυτή η μέθοδος λειτουργεί με τους νεαρούς που είναι μπλεγμένοι σε μια σύγκρουση όπου απλά και μόνο το *ενσυναίσθημα* δεν βοηθά, αντιμετωπίζοντας την αντιπαράθεση με την ίδια συμπεριφορά. Ο "διαχειριστής", το πρόσωπο που έχει εκπαιδευτεί ειδικά για τη μεταχείριση τέτοιων συγκρούσεων, αντιμετωπίζει συνεχώς το νεαρό με τους συμφωνηθέντες κανόνες, τις συνέπειες της παράβασης των κανόνων και με το να είναι υπεύθυνος/η για τη συμπεριφορά του/της. Λειτουργεί με αυτόν τον τρόπο έως ότου ο μαθητής ρητά και σοβαρά εκφράζει την πρόθεση να βελτιωθεί.

Όσον αφορά στους αδικαιολογήτως απόντες (*κοπανατζήδες*) που εκδηλώνουν επιθετική συμπεριφορά, οι όποιες συγκρούσεις που μπορεί να προκύψουν είναι δύσκολο να λυθούν στο σχολείο. Μια δυνατότητα είναι να τοποθετηθούν σε ειδικά σχεδιασμένα προγράμματα (δείτε το κεφάλαιο 5.5, όπως επίσης και το Module 5). Στο φυλλάδιο "Προάγοντας τους κουρασμένους απ' το σχολείο εφήβους. Νέοι τρόποι ανάπτυξης συνεργασίας μεταξύ της πρόνοιας για τους νέους και των σχολείων, στα προγράμματα σχολικής κόπωσης στη βόρεια Ρήνο-Βεσφαλία (DJI, 2004) μπορείτε να βρείτε μια επισκόπηση των προγραμμάτων για τους *κουρασμένους από το σχολείο μαθητές* (http://schoolinclusion.pixel-online.org/files/training_package/mod2/de/2_4_2_tired-teenagers.doc).

Επιπλέον σχέδια εργασίας περιγράφονται σε μερικά από τα 30 έγγραφα των γερμανικών βάσεων δεδομένων στην αρχική σελίδα του προγράμματος (<http://schoolinclusion.pixel-online.org>). Δείτε επίσης τα ηλεκτρονικά αρχεία των άλλων συνεργατών του προγράμματος.

Θυματοποίηση

Το να εκφοβιστεί ένας μαθητής, είτε μεμονωμένα είτε από ομάδες, μπορεί να αποτελέσει αιτία να μείνει μακριά από το σχολείο.

Στο φυλλάδιο «Κερδίζοντάς τους πίσω! Αντιμετωπίζοντας το σκασιαρχείο - ένας οδηγός για εκπαιδευτικούς» (Sächsisches Staatsministerium für Kultus, 2008,σελ. 27) παρατίθενται οι ακόλουθες μορφές εκφοβισμού:

- η διακωμώδηση της αδυναμίας ή αναπηρίας ενός άλλου προσώπου,
 - το πείραγμα,
 - η προσβολή,
 - η λοιδορία,
 - η απειλή,
 - ο εκβιασμός,
 - η ταπείνωση,
 - ο βασανισμός,
 - οι κακόβουλες κατηγορίες,
 - η διάδοση ψευδών πληροφοριών,
 - η συνειδητή παραπληροφόρηση,
 - η απομόνωση και
 - ο αποκλεισμός από την ομάδα

Στη σελίδα 56 η μέθοδος Farsta περιγράφεται ως μια μέθοδος κατά της ηθικής παρενόχλησης. Αυτή η μέθοδος παρέχει χρήσιμες προτάσεις σχετικά με το πώς μπορείτε να αντιμετωπίσετε φαινόμενα εκφοβισμού. Περιγράφει κάποια βήματα επέμβασης και συνεντεύξεις από παραβάτες. Ο σύνδεσμος που ακολουθεί είναι ένα έγγραφο pdf στο οποίο περιγράφεται η μέθοδος Farsta:

[2_4_2_FARSTA](#)

Ο Plasse (2004, σελ. 92) προτείνει τις ακόλουθες μεθόδους για την αντιμετώπιση φαινομένων εκφοβισμού:

- «Συζητήστε με τον μαθητή και αποσαφηνίστε την κατάσταση του/της. Τι τον ενοχλεί; Θέλει να μιλήσει για αυτό στην τάξη;
- Ακούστε ενεργά το μαθητή (δείτε επίσης το κεφάλαιο 3.2).
- Χρησιμοποιείτε στρατηγικές που μπορούν να τον/την βοηθήσουν.
 - Αποσαφηνίστε το ρόλο σας ως δάσκαλος: Ποια είναι η άποψή σας για την κατάσταση; Με ποιο τρόπο συμβάλλετε εσείς και οι συμμαθητές του σε αυτή;
 - Οι υπερβολικές απαιτήσεις καθώς επίσης και η έλλειψη ερεθισμάτων μπορούν να προκαλέσουν ένα κακό κλίμα στην τάξη. Η παρενόχληση εμφανίζεται συχνότερα σε αγχωτικές καταστάσεις. Προσαρμόστε τα μαθήματα στις ικανότητες των μαθητών και τις μορφές εκμάθησης. Καταστήστε τα κριτήρια βαθμολόγησης σαφή και ξεκάθαρα.
 - Αναζητήστε τα δυνατά σημεία του θυματοποιημένου μαθητή ανταμείψτε τον/πότε-πότε (όχι πάρα πολύ συχνά) με την ανάθεση ειδικών αρμοδιοτήτων.
 - Αναθέστε αρμοδιότητες που απαιτούν ομαδική εργασία και αποφύγετε τις ατομικές εργασίες.
 - Ορίστε πολυάριθμες ομάδες και αφήστε τις ίδιες να αναλάβουν τον προγραμματισμό και την υλοποίηση της δραστηριότητας. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές αναγκάζονται να εργαστούν μαζί με τον θυματοποιημένο μαθητή και να αξιοποιήσουν τις δυνάμεις του. Αφήστε τις ομάδες να παρουσιάσουν το αποτέλεσμα και να εκθέσουν την εμπειρία τους από την εργασία σε ομάδες και τη συνεργασία που ανέπτυξαν.
 - Είναι θεμιτό να μιλάτε ανοιχτά στην τάξη (εάν το θύμα συμφωνεί) και όταν υπάρχουν συμμαθητές που δεν συμφωνούν με τα φαινόμενα παρενόχλησης. Με αυτόν τον τρόπο, το υπόβαθρο, οι αιτίες και οι συνέπειες μπορούν να εξαχθούν και σαφείς στρατηγικές μπορούν να προγραμματιστούν για μια οξεία περίπτωση.

- Είναι επίσης δυνατό να αρχίσει η συζήτηση για το θέμα με μια ιστορία.
- Τα παιχνίδια (παραδείγματος χάριν ένα παιχνίδι ρόλων όπου κάθε μαθητής παρουσιάζει ένα ειδικό θέμα και τη θέση του πάνω σε αυτό) μπορούν να οδηγήσουν σε μια νέα οπτική γωνία για το μαθητή.
- Συνεχίστε κατ' αυτόν τον τρόπο: Ελέγξτε τακτικά εάν υπάρχει ακόμα εκφοβισμός και ενεργήστε αμέσως σε αυτήν την περίπτωση.
- Επίσης συμπεριλάβετε στη διαδικασία τους γονείς και ζητήστε τους να μιλήσουν στα παιδιά τους, να τους εξηγήσουν πόσο επιζήμια και επίπονη μπορεί να είναι μια τέτοια συμπεριφορά και να τους ζητήστε τους να καταστήσουν σαφές ότι αυτή η συμπεριφορά δεν είναι αποδεκτή.
- Ενημερώστε τους συναδέλφους σας για την κατάσταση και τις ειλημμένες στρατηγικές.»

Βιβλιογραφία αναφορικά με το θέμα των «συγκρούσεων»:

Hatto (2003) "Προάγοντας το θετικό κλίμα τάξης": Αυτό το εγχειρίδιο περιγράφει μεθόδους αντιμετώπισης των συγκρούσεων και μεσολάβησης και περιέχει επίσης ένα κεφάλαιο σχετικά με την ενσωμάτωση.

Jefferys- Duden (2002) "Διαχείριση συγκρούσεων και μεσολάβηση": Αυτό είναι ένα πρόγραμμα που περιέχει διαφορετικές διδακτικές ενότητες για το θέμα. Η ιδιαιτερότητά του έγκειται στο ότι παρέχεται προκατασκευασμένο υλικό εργασίας.

Κεφάλαιο 5

Μετά τη συνομιλία

Παράγραφος 1

Τεκμηρίωση: Μιλώντας για τη συζήτηση και τη λήψη υποστήριξης

Μόλις τελειώσει η συνομιλία σας θα πρέπει πρώτα να αποφασίσετε εάν έχει επιτύχει όλους τους στόχους που φιλοδοξούσατε να επιτύχετε ή αν υπάρχει ανάγκη επαναδιαπραγμάτευσης. Το φυλλάδιο με τίτλο "Κερδίζοντας τους πίσω! Η ενασχόληση με το σκασιαρχείο - οδηγός για εκπαιδευτικούς" (Sächsisches Staatsministerium für Kultus, 2008) προσφέρει φύλλα αξιολόγησης σχετικά με την επιτυχία στο σχολείο, την εκμάθηση συμπεριφοράς, απλές δεξιότητες, καθώς και για την εκμάθηση συμφωνιών. Μπορεί να σας βοηθήσουν να σκεφτείτε ποια μέτρα μπορούν να προωθήσουν ή να παρεμποδίζουν την επίτευξη των στόχων.

[2_5_1_Auswertung_Fachleistung](#)

[2_5_1_Auswertung_Lernverhalten_soziale_Kompetenz](#)

[2_5_1_Auswertung_Bildungsvereinbarung](#)

Μετά τη συζήτηση, θα πρέπει να μιλήσετε γι' αυτό - ειδικά αν ένας ή περισσότεροι από τους εταίρους δεν ήταν πρόθυμος να συνεργαστεί ή αν η συζήτηση είχε συγκρούσεις. Με την αναζήτηση βοήθειας εμποδίζετε την ανάπτυξη άγχους και εξάντλησης. Η υποστήριξη που μπορεί να παρέχεται από κάποιον από τους καθηγητές, αλλά φυσικά και από έναν εταίρο ή έναν φίλο σας μπορεί να είναι χρήσιμη.

Miller (1993; cited by Thimm, 1998, p. 105) collected questions that help you as a teacher to assess where could be potential relief for you:

Miller (1993; cited by Thimm, 1998, p. 105) Οι ερωτήσεις που ακολουθούν σας βοηθούν ως εκπαιδευτικό στην αξιολόγηση, και είναι μια εν δυνάμει ανακούφιση για σας:

- Πώς είμαι; (αυτο-αντίληψη)
- Πώς οι άλλοι αυξάνουν την εμπειρία μου; (ανοικτός σε ανατροφοδότηση)
- Τι είναι αυτό που θέλω; (σαφήνεια)
- Τι μπορώ να κάνω μέσα στο πλαίσιο της ευθύνης μου; (απόφαση και δέσμευση)
- Τι δικαιούμαι; Πού είναι τα όριά μου; (καθορισμός ορίων)
- Πώς μπορώ να αποφευχθούν ορισμένες από τις εντάσεις; Τι με απελευθερώνει;
- Τι είμαι εγώ για το? (πρόβλεψη)
- Από πού πρέπει να ξεκινήσετε; Ποιο είναι το πρώτο μου προσωπικό βήμα; (απόφαση και προτεραιότητες)
- Ποιος θα μπορούσε να συμμετάσχει; (συνεργασία)
- Τι είναι αυτό που μου δίνει ειρήνη και την εξουσία; (τόπος γαλήνης, πόροι)

Μην διστάσετε να αναζητήσετε επαγγελματική βοήθεια (π.χ. παροχή συμβουλών, καθοδήγηση, θεραπεία) σε περίπτωση που αντιμετωπίζετε δυσκολίες κατά τη διάρκεια της εφαρμογής (βλέπε επίσης ενότητα 5). Μια άλλη δυνατότητα στήριξης από την πείρα και τη μείωση του φόρτου από τη συμμετοχή στην Εποπτεία Συναδέλφων π.χ. σύμφωνα με Mutzeck (2005) (βλέπε επίσης κεφάλαιο 4.2).

Παράγραφος 2

Ετοιμάζοντας και οργανώνοντας τις καταστάσεις επιστροφής

Προκειμένου να σχεδιαστεί μια επιτυχής κατάσταση επιστροφής και με αυτόν τον τρόπο να προκληθεί η αρχή μιας μόνιμης συμμετοχής, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να προετοιμαστούν οι συμμαθητές για τον τρόπο αντιμετώπισης του «κοπανατζή» μαθητή που επιστρέφει στο σχολείο. Παραδείγματος χάριν, θα μπορούσατε να οργανώσετε ένα μάθημα με θέμα το σκασιαρχείο και να δώσετε έμφαση στο πώς ο τρόπος επικοινωνίας και συμπεριφοράς μεταξύ των συμμαθητών, επηρεάζουν το σκασιαρχείο ενός μαθητή. (δείτε επίσης το κεφάλαιο 1.1 και την ενότητα 1).

Μια θετική εμπειρία από την πρώτη μέρα στο σχολείο θα μπορούσε να αντισταθμίσει προηγούμενες αρνητικές εμπειρίες. Μπορείτε να επιλέξετε έναν αξιόπιστο μαθητή για να γίνει ο «φιλαράκος» του ευάλωτου μαθητή. Αυτός ο «φιλαράκος» υποτίθεται ότι θα βοηθά τον ευάλωτο μαθητή, από τη μια μεριά σχετικά με την ομαλή συμμετοχή του και από την άλλη στην επανάληψη μαθημάτων που έχουν χαθεί.

Μια ευχάριστη και συνεργατική τάξη είναι το θεμέλιο για την αντίδραση ενάντια στην αρνητική εμπειρία και για την ανεύρεση υποστηρικτικών μαθητών (δείτε επίσης το κεφάλαιο 1.2). Η συμπεριφορά σας είναι καίρια μέσα σε αυτήν την διαδικασία. Το Thimm (1998, σελ. 96) σχολιάζει αυτό ως εξής: «Ένα πρώτο βήμα για να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή ενός μαθητή στην τάξη είναι να αντιμετωπιστούν οι δηλώσεις του σοβαρά και να του μεταφερθεί η αποδοχή του ως πρόσωπο. Επομένως οι ερωτήσεις, οι κυνικές παρατηρήσεις ή άλλοι τύποι εκθέσεων απαγορεύονται. Μάλλον το αντίθετο: Πρέπει να κοινοποιηθεί στο μαθητή πόσο σημαντικός είναι για την τάξη και ότι τους έλειψε, πιθανώς ακόμη και ότι ο δάσκαλος ανησύχησε...». Η Plasse (2004) προτείνει την δοκιμή του σχέδιο και του περιβάλλοντος της κατάστασης επιστροφής με ένα παιχνίδι ρόλου με τους συναδέλφους σας

Παιχνίδι ρόλων: Δοκιμάζοντας το σχέδιο και το περιβάλλον της κατάστασης επιστροφής.

Η μέρα που ο μαθητής που λείπει για πολύ καιρό, επιστρέφει στο σχολείο είναι κρίσιμη: είτε θα αποτελέσει την αρχή μιας καλά ρυθμισμένης εργασιακής συνήθειας είτε περιστατικό –αντικίνητρο, ότι η παραπέρα παρακολούθηση στο σχολείο να παρουσιάζεται ολοένα και περισσότερο απίθανη. Παρακάτω προτείνονται διάφοροι τρόποι συμπεριφοράς. Από την μια μεριά οι συμπεριφορές που παρατίθενται αποτελούν προτάσεις για μια ελπιδοφόρο επανενοποίηση, από την άλλη μπορούν να αξιοποιηθούν συστηματικά σε καταστάσεις επανενοποίησης μέσα από το παίξιμο ρόλων μεταξύ συναδέλφων. Κατ'επέκταση, οι προτάσεις αυτές και η δυνατότητα εφαρμογής τους μπορεί να αποτελέσει θέμα συζήτησης μεταξύ του διδακτικού προσωπικού.

- Πλησιάστε το μαθητή/τρια αμέσως μόλις τον δείτε. Αυτός/ή πρέπει να χαιρετηθεί προσωπικά!
- Είναι σημαντικό να κοιτάζεται φιλικά το μαθητή και να διατηρείται οπτική επαφή.
- Ρωτήστε τον/την που ήταν τελευταία. Αποφύγετε τις κατηγορίες κτλ,
- Χρησιμοποιήστε στην ενεργή ακρόαση.
- Επαινέστε την συμμετοχή του/ της.
- Συζητήστε την επιστροφή του στην τάξη και κανονίστε μια συνάντηση αργότερα την ίδια μέρα.
- Συζητήστε πως ο μαθητής υποτίθεται ότι θα αναπληρώσει το συγκεκριμένο θέμα κατά την διάρκεια της συνάντησης.
- Κάντε σαφείς συμφωνίες για την πρώτη μέρα: Τι ακριβώς πρέπει να γίνει; Ποιος κάνει τι;
- Φροντίστε ώστε η υποδοχή του μαθητή από τους συμμαθητές τους να είναι όσο το δυνατόν πιο θετική.

- Παρακολουθήστε όλες τις πληροφορίες που υπαινίσσεται ο απών μαθητής και εξαιτίας των οποίων δεν αισθάνεται άνετα στην τάξη.

- Επαινείτε την συνεπή παρακολούθηση και στηρίξτε τον μαθητή βοηθώντας τον/την να προσαρμοστεί και να συμβαδίσει με τους υπόλοιπους.

- Κανονίστε ραντεβού για εκ νέου κατευθύνσεις. Ίσως μια αλλαγή στο σχολείο ή επανάληψη της τάξης θα πρέπει να εξεταστεί.

- Προτείνετε και τη συμμετοχή των γονέων , σε περίπτωση που υπάρχουν προβλήματα στο σπίτι. Σε ένα δεύτερο στάδιο συμβουλευτικά κέντρα μη σχετιζόμενα με το σχολείο ή ψυχοθεραπευτές θα μπορούσαν να βοηθήσουν.

Οι ακόλουθες ερωτήσεις μπορούν να σας βοηθήσουν κατά την ανάλυση του παιχνιδιού ρόλων.

- ✓ Πώς ένιωθα σαν μαθητής;
- ✓ Πώς αισθανόμουν σαν ο δάσκαλος που αντιμετωπίζει την κατάσταση;
- ✓ Πώς αισθανόμουν σαν παρατηρητής; Με ποιον αισθάνθηκα μεγαλύτερη σύνδεση;
- ✓ Τι αισθανόμουν;
- ✓ Τι τράβηξε την προσοχή μου σαν παρατηρητής και τι θέλω να αναφέρω στο άτομο που ενεργεί ως δάσκαλος;

Plasse, G. (2004). „Schwänzen“: Eingreifen, nicht wegsehen! (S. 49). Berlin: Cornelsen Verlag.

Όταν όλα τα υπόλοιπα αποτύχουν

Πάντα υπάρχουν όρια όταν δουλεύει κανείς με συστηματικά απόντες μαθητές. Δεν μπορείς να λύσεις όλα τα προβλήματα του μαθητή σου. Αλλά το

να γνωρίζεις σε ποιον μπορείς να στραφείς είναι ένα σημαντικό βήμα να αντιμετωπίσεις αυτά τα περίπλοκα προβλήματα με επαγγελματισμό.

Εάν η αιτία της απουσίας του μαθητή είναι μια διαταραχή άγχους ή μια φοβία θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να καλέσετε έναν σχολικό/κλινικό ψυχολόγο ή έναν ψυχοθεραπευτή - η διοίκηση του σχολείου θα πρέπει να είναι ικανή να σας καθοδηγήσει για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο.

Άρθρα που ασχολούνται με το θέμα της σχολικής διαρροής, δίνουν μεγάλη σημασία στο ότι η συνεργασία με κοινωνικούς λειτουργούς, τόσο μέσα στο σχολείο όσο και έξω από αυτό, είναι ένας σημαντικός παράγοντας για να ξεπεραστούν οι συστηματικές απουσίες. Τις περισσότερες φορές, οι μαθητές που κινδυνεύουν έχουν πολλαπλά προβλήματα (βλ. Module 1) και όλα επηρεάζουν την σχολική τους απόδοση αρνητικά. Αναφορές σε προγράμματα που ειδικεύονται στην ανάπτυξη των μαθητών και στην αντιμετώπιση των δυσκολιών τους μπορούν να σας βοηθήσουν στη διδασκαλία σας και στην αντιμετώπιση τέτοιων προβλημάτων (βλ. κεφάλαιο 4.2.)

Το γραφείο δημόσιας τάξης (ή άλλο σχετικό σώμα στην περιοχή σας) μπορεί να είναι ένας ακόμη συνεργάτης σας. Ο Plasse (2004) προτείνει ότι θα πρέπει να αναζητήσετε συγκεκριμένους τρόπους με τους οποίους να δηλώνετε τις απουσίες των μαθητών όταν το πρόβλημα δεν μπορεί να λυθεί μέσα στο σχολείο. Συνήθως, θα πρέπει να στέλνετε τουλάχιστον δύο προειδοποιήσεις στους γονείς πριν ειδοποιήσετε το Γραφείο Δημόσιας Τάξης ή κάποιο άλλο σχετικό εξωτερικό σώμα (βλ. Κεφάλαιο 2.2).

Παιρετέρω συνεργάτες μπορεί να είναι το γραφείο νεότητας ή κέντρα συμβουλευτικής που μπορούν να βοηθήσουν σε εκπαιδευτικές δυσκολίες. Η αστυνομία και η δικαιοσύνη επίσης λειτουργούν σαν συνεργάτες σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Είναι πολύ σημαντικό οι διαφορετικοί επαγγελματίες να γνωρίζουν ο ένας τον άλλον, να έχουν καλές γραμμές επικοινωνίας ώστε να μπορούν εύκολα και γρήγορα να προβαίνουν σε ενέργειες που να προλαμβάνουν τη σχολική διαρροή.

Στο κείμενο δίνεται και ένα link για μία εργασία με τίτλο "Πρόληψη Σχολικής Διαρροής: Καλά παραδείγματα". Η εργασία αυτή έγινε υπό την αιγίδα του Ομοσπονδιακού Υπουργείου για την Εκπαίδευση και την Έρευνα και του Ινστιτούτου Νεότητας της Γερμανίας.

Η εργασία περιλαμβάνει:

Έγκαιρη πρόληψη της σχολικής κούρασης

Εισαγωγή

Τι είναι η πρόληψη της σχολικής κούρασης;

Ποιοι φορείς μπορούν να βοηθήσουν και πως;

Αναγνώρισης επικίνδυνων περιπτώσεων

Βοήθεια σε συγκεκριμένες περιπτώσεις

Ο ρόλος της διδασκαλίας

Βελτίωση του κλίματος της ομαδικής μάθησης

Συνεργασία γονέων, φορέων και σχολείου

Σύνοψη

Πρακτικά παραδείγματα

Καινοτόμες ιδέες για το σχολείο

Σχολική άρνηση

Συνεργασία με το γυμνάσιο Heuchelhof

Το δίκτυο του λυκείου Jean Piaget στο Βερολίνο

Η φιλοσοφία του σχολείου Nikolaus August Otthigh

Πρότζεκτς με τη συνεργασία φορέων και σχολείου

KOMM - Συμβουλευτική στο σχολείο και στην περιοχή

Συνεργασία με φορείς νεότητας για σεξουαλική κακοποίηση (Pfiffigunde)

Δράση από την παθητικότητα

Σχολικός εκφοβισμός και άρνηση, σχολική άαση στο γυμνάσιο Horde

Το πρότζεκτ BASA - πρόληψη της σχολικής κούρασης

Πρόγραμμα συμβουλευτικής

Ο φορέας Zündfunke (σεξουαλική κακοποίηση)